

Észrevétel	Válasz
BALATONBERÉNY Balatonberényi Fürdő és Szabadidő Egyesület (Balatonberény szabadstrand és kishajó kikötőnél tervezett beavatkozással kapcsolatos vélemények)	
1. Az építési, felújítási munkáknak a természetes környezetbe történő legkisebb beavatkozással kell megtörténnie. Balatonberény szabadstrand és kishajó kikötő területére tervezett 25-30 cm-es partvédmű és az ezzel járó háttérfeltöltés ezen a területen jelentős ökológiai károkkal járna. Ezért javasoljuk a szintkülönbség csökkentését, az ne legyen magasabb a községi (fizetős) strandnál jelzett 10 cm-nél. Továbbá a Csicsergő sétány közvetlen folytatásában természetes partszakasz található, ide szintemelés - természetvédelmi okok miatt érthetően – nem is tervezett. A korábbi, más helyszínen történt egyeztetések során a tervezők az ökológiai szempontokat figyelembe véve, pl. a nádas és a parti fák, így az élővilág kímélete érdekében pl. átépítés (bontás és építés) helyett felújítást, a feltöltések mélységének csökkentését megfelelő műszaki megoldásnak ítélték (ld. Balaton part KHT 15/108. oldal). Így történt ez a községi (fizetős strand) esetében is, ahol a 2019. novemberi előzetes vizsgálati dokumentáció 31/292 oldalán partvédmű átépítést jelölt 10-20 cm szintemeléssel, a 2020. októberi KHT 34/108. oldalán pedig már „csak” felújítás és 10 cm szintkülönbség szerepel. Különösen fontos a kíméletes beavatkozás ezen a területen (Napfény sétánytól a Balatonberényi Strand Ny-i végéig projektelem), hisz itt található a helyi jelentőségű védett természeti terület, a Csicsergő-félsziget (13/83/TT96). Védett növényfajok, fokozottan védett madarak (nagy kócsag, kis kócsag, kis kárókatona) élőhelye, kivételesen egyedi, nagy érték.	A községi (fizetős) strand partvédő művének magassága a felújítás és az átépítés műszaki feltételének határán volt. A helyszíni bejárás és a geodéziai felmérése adatainak feldolgozása után a tervező a strand felújítása mellett döntött. A szabadstrand és kikötő esetében a meglévő partvédmű magassági hiányának a mértéke olyan, ami miatt az átépítést igényel. A vonatkozó 30/2008. (XII. 31.) KVVМ rendelet nem biztosít lehetőséget a mérlegelésre, egyértelműen fogalmaz az ideiglenes és végleges védművek kiépítése estén a minimális magassági kialakítás vonatkozásában a Balaton északi és déli partján egyaránt. Az átépítés szükségességét erősíti az a tény is, hogy ezen a szakaszon igen sok helyen rossz a partvédmű állapota. A magasabb szintre történő kiépítés miatt a partvédmű mögött szükséges a terep feltöltése, annak magasságához igazodása (hogy a partvédmű mögötti terep ne legyen 20-30 cm-rel a védmű alatt, lépcsőt vagy falat képezve). A meglévő fák védelme érdekében a tervező javaslatot ad, hogy a fák ne károsodjanak. Ilyen a kavicsszivárgó a fák törzse körül. A tervezett beavatkozások a Csicsergő-félszigetet nem érintik, azonban a helyi védett terület közelében valóban indokolt a kíméletes munkavégzés a kivitelezés során.
2. A parti területen nagy lombú, kellemes árnyékot adó fák találhatóak. A tanulmányok a munkálatok elvégezhetősége miatt legalább 15 fa kivágásának szükségét jelzik. A meglévő idős fákra további veszély a magas 25-30 cm-es feltöltés: „A fák körüli feltöltések esetén ugyanis a felhordott talaj megzavarja a fák gyökereinek keresztül történő levegő- és nedvességkeringést, a lassuló, nem megfelelő gázcseré széndioxid vagy mérgező gáz képződéséhez vezethet. A legtöbb fiatal, erős fa a kisebb, homokos jellegű feltöltéseket még elviseli (max. 8-10 cm), de az újonnan rakott fedőrétegnek jó vízelvezető tulajdonságúnak kell lennie – nem lehet agyag. Mindemellett vannak olyan fatípusok, melyek a lehető legkisebb feltöltésre is érzékenyek (pl. fenyők, bükk, som), esetükben még a minimális 8-10 cm esetén is szükség van segítségre. 20-30 cm-nél nagyobb feltöltés esetén nem biztos, hogy elegendő a szabványban alkalmazott lég- és vízáteresztő közeg alkalmazása...” (2019. tanulmány 285/292. oldal). Így a nem kellően szakszerű, odafigyelő kivitelezés az eredeti elgondolás szerint megmaradó fákat is veszélyeztetheti. Hiába az új fák ültetése, a régi nagy lombkoronájú fák árnyékát majd csak 20-30 év múlva várhatjuk.	Egyetértünk abban, hogy a kivitelezés során minden helyszínen a fő cél a meglévő, idős fák megóvása, amennyiben lehetséges és ennek érdekében minden szükséges intézkedést meg kell tenni. A KHT javaslatai között ezért is szerepel az alábbi: „Amennyiben lehetséges, a tervezett beavatkozási helyszínekhez szükséges munkaterületek és egyéb igénybevett területek kialakítása úgy kell történjen meg, hogy ahhoz fakivágásokat ne, vagy a lehető legkisebb mértékben kelljen végezni.” Ahogy azt a KHT 5.5-9. táblázatában (279. o.) is szerepel, az igen jelentős beavatkozási hossz ellenére jelen helyszínen is viszonylag kevés fa érintett. Alapvetően azok, melyek a partvédmű vonalába benőttek, azaz a műszaki partvédelem egységét/folytonosságát megbontják. (Ettől eltérő esetekben minden lehetséges eszköz – akár még a kiviteli tervfázisban műszaki részletek átgondolása és pontosítása – javasolt az értékes és /vagy idős faállomány megőrzése érdekében - lásd KHT 6.2.8. fejezete – 335. o.). A feltöltés miatt, az egyes helyszínek faállományával szemben felmerült kockázatok elleni védelem érdekében javaslattal éltünk a KHT 6.2.8. fejezetében „Favédelem” címszó alatt (lásd 337. o.), mely intézkedéseket szakmailag a kivitelezési tervfázis kidolgozása során még pontosítani lehet. Megjegyezzük, hogy jelen vélemény nagy része kiragadott a KHT 336. oldalának szövegéből, de sajnálatosan a 337. oldalon szereplő, leíráshoz szorosan kapcsolódó szövegrészt figyelmen kívül hagyja. A feltöltéssel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a jelzett számok, többnyire a maximum, azaz a partvédmű szélénél vagy a mélyponton lévő feltöltési vastagságot jelzik. (Az 1. mellékletben szereplő mintakeresztmetszeteken erről meg lehet győződni.) Számos helyen, így jelen területen található idős fáknál is tapasztalható, hogy a gyökérnyak, ahogy a melléklet berényi fényképeken is látható, eleve magasabban van, mint a környező terület, akár 20-30 cm-rel is. Ezen esetekben a fa közvetlen környéke mentesül a feltöltéstől, a gyökérzóna további részén pedig jó vízáteresztő anyaggal való feltöltés várhatóan nem veszélyezteti ezen fákat.
3. Örömmel olvastuk a szakértők azon megállapítását, miszerint a Balaton vízminőség védelme prioritás élvez, így várhatóan a kotrás a legfontosabb feladat. Különösen érvényes ez a berényi szabadstrand - Csicsergő területére. A nádasokkal szabdaltságot jelentősen feliszapolódtak, a meder a parti sávban folyamatosan töltődik, ezért a partvédművek sem tudják szerepüket betölteni. Ezért kérjük, hogy a Keszthelyi és a Győröki öböl kotrásán túl a balatonberényi mederre is nagy hangsúlyt fektessenek.	A „Balaton kiemelt turisztikai fejlesztési térség meghatározásáról és a térségben megvalósítandó egyes fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosításáról” szóló 1861/2016. (XII. 27.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) 2. sz. mellékletében az Országos Vízügyi Főigazgatóság feladatellátását is érintő, „a balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek biztosításával” című húzóprojekt másik elemében, mely a Balaton kotrására vonatkozik, az említett területeken kotrás tervezett a nádasfoltok közötti területen. Lásd alábbi ábra. Az erre vonatkozó hatástanulmány 2021 januárjában benyújtásra került a Veszprém Megyei Kormányhivatalhoz.

	Észrevétel	Válasz
4.	A maximális vízszint 120 cm-re emelése az elmúlt években megmutatta, hogy a jelzett partszakasz mögöttes területein épített, árkok, áttereszek, befolyók nem tudják betölteni szerepüket. Csapadékos, viharos időjárási ciklusokban a vizet elvezető árok rendszerek megtelnek, belvív alakul ki, mely veszélyezteti az ingatlanokat. Az árkokban pangó víz, csak több hét múlva szívárog el. Tudjuk, hogy az önkormányzatok feladata a belterületi vízvezető rendszerek üzemeltetése, de forrás hiányában ez a jövőben komoly problémákat okozhat.	Az előző pontban említett Korm. határozatban az Országos Vízügyi Főigazgatóságra háruló feladat a szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása a balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásához. Ebben az Önkormányzatok feladatát képező települési csapadékvíz-hálózat áttervezése nem tartozik bele. A tervek ehhez igazodva kizárólag a beavatkozási területeken a Balaton kilengéséből és hullámzásából adódó kiöntésből adódó problémák megoldására, valamint a tervezési területre hulló csapadék visszavezetésére készültek. Ez azonban nem csak a megengedett max. 120 cm-es vízállás miatt szükséges, hanem azért, mert a partvédő művek és a csapadékvíz-vezető rendszerek többsége még a régebbi 70 és 100 cm vízállásokhoz lettek kialakítva. Egyetértünk azonban a véleményezővel abban, hogy valóban szükséges a teljes csapadékvíz visszavezető rendszerek felülvizsgálata. A műszaki tervezők által javasolt beavatkozások úgy kerültek kialakításra, hogy azok ne rontsák a környező területek csapadékvíz-vezetését. A jelenlegi rendszerhez részben kapcsolódnak. Az Önkormányzatok majdani fejlesztéséhez átalakítás nélkül bekapcsolhatók.
5.	Összegezve, a fentiek alapján javasoljuk, hogy adott partszakaszon átépítés helyett felújítást, 25-30 cm-es szintemeléssel helyett maximum csak 10 cm-es szintemelést tervezzenek, végezzenek. Helyi tapasztalatok alapján (a közvetlen parti részek, sétány a legkritikusabb időszakokban sincsenek víz alatt), nem látjuk indokoltnak a nagyobb mértékű beavatkozásokat. A vízvezető árok felújítása időszerű lenne. A kotrást kérjük, hogy ezen a területen kiemelten kezeljék, hogy a vízminőség és a strandolási lehetőség is megfelelő legyen. A társadalmi vitára kiadott dokumentumot hasznos, értékes tanulmánynak tartjuk. Kérjük készítőit, és a döntéshozókat, hogy a Balatonberényi Fürdő és Szabadidő Egyesület véleményét figyelembe venni szíveskedjenek!	A szabadstrand és kikötő szakaszon 20-30 cm a partvédőmű magassági hiánya a jogszabályban elvárt szintektől. Ettől a tervezők nem térhetnek el, az átépítés pedig a jelenlegi rossz állapot miatt műszakilag indokolt. Az összefoglalás további megállapításaira vonatkozó válaszokat lásd előző részletes válaszoknál!
BALATONAKARATTYA Morvay István tájépítész a Magyar Építész Kamara tagja, területrendezési tervező, a Balatonakarattya-i Bezerédj Strand Egyesület tagja, Alelnöke és tájépítészeti szakértője		
1.	Vezetői összefoglaló: A hatástanulmány elfogadását, alkalmazását és a vízügyi ágazat által kidolgozott vízszint és partfalemelési koncepció teljes átdolgozását tartom szükségesnek, tekintettel annak nemzetgazdaságilag elfogadhatatlan és kockázatos kihatásaira. Nem megengedhető az a hatástanulmányi álláspont, mely csupán résztudományok ismereteire alapozva a regionális és helyi szempontok mellőzésével kísérel meg az érvekkel nem teljesen alátámasztott ágazati koncepció igazolását. Ez a projekt a tágabb környezet számára előnytelen, súlyos kockázatokat hordoz, az érintettek számára jól beláthatóan káros következményekkel. Javasataink és észrevételeink elfogadásával megelőzhető a tervezett akció negatív társadalmi hatásainak kialakulása.	A Balaton vízszintszabályozásának módosítása eldöntött kérdés, a vonatkozó környezetvédelmi engedélyt a Veszprém Megyei Kormányhivatal 2018. szeptember 7-én adta ki. A megelőző eljárás során – jelen eljáráshoz hasonlóan – lehetőség volt észrevételezésre, melynek eredményét a hatóság a jogszabály adta kereteken belül megfelelően figyelembe vette. Egyébiránt a tervezett beavatkozásokra készülő KHT-nak nem feladata a vízügyi ágazat koncepcióinak értékelése. A KHT egy elkészült műszaki tervet értékel környezeti szempontból. A környezeti hatástanulmány - jogszabályi előírás alapján szükséges - tartalmi eleme a résztudományok szerinti értékelés, de e mellett az egyes szakterületi értékelések összegződő hatásait is bemutatja. A KHT kidolgozása során a regionális és helyi szempontokat a KHT 1.1. és 1.3.2., illetve 3. és 5.5.1.2. fejezeteiben (és a KHT 8. sz. mellékletében) taglaltak tükrében nem mellőztük. A tanulmány mind az egyes helyszínekre vonatkozó helyi, mind a tó egészére vonatkozó kumulálódó hatásokra kitér, lásd többek között a KHT 2.6. fejezete (56-68. o.), 5.9. fejezete (304-307. o.) és 6.1. fejezete (308-329. o.). Nem értünk egyet azzal a megállapítással, hogy a tervezett projekt a tágabb környezet számára előnytelen, súlyos kockázatokat hordoz, az érintettek számára jól beláthatóan káros következményekkel jár. (Lásd pl. a balesetveszélyes parti védőművek veszélytelenebbé válása.) Fontos kiemelni, hogy az egyes helyszíneken tervezett beavatkozások várhatóan nem egyszerre egy időben kerülnek mindenhol kivitelezésre, hanem várhatóan egyrészt a szükséges források rendelkezésre állásától függően, továbbá más kapcsolódó beavatkozásokkal összehangoltan kerül előkészítésre a kivitelezésük. (A szükséges környezetvédelmi, vízjogi és egyéb engedélyek rendelkezésre állása esetén az engedélyes kijelölheti, hogy mely helyszíneken tervezett beavatkozások kivitelezése történhet egymással párhuzamos időszakban és mely helyszíneken nem.)
2.	A tanulmány általánosságban eleget tesz a hatástanulmányok elkészítéséről szóló követelményeknek. A vízminőséggel, hidrológiával, természetvédelemmel, limnológiával, éghajlattal és egyéb víztudományokkal foglalkozó szakterületi anyagok megállapításai hosszú ideje ismertek már, más tudományos anyagokból, publikációkból. Ezekhez észrevételeket nem látok szükségesnek tenni.	Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a tanulmány számos részterületen jelentősen túlmutat a hosszú ideje ismert tudományos anyagokon, publikációkon. Helyszíni bejárásokon, felméréseken alapul. A közel 130 helyszínrre eddig nem publikált adatokat ír le.
3.	Az ökológia elemzések annyiban kiegészíthetők, hogy a tó ökológiáját befolyásoló viszonyokhoz hozzá tartozik a tavi tápláléklánc fontos részét kitevő faunaelem, a tavi szúnyog – fecske populáció. Az utóbbi évek rendszeres szúnyogirtásai a fecske populáció végletes megritkulásához, lecsökkenéséhez is vezetett. Felföldy megállapítása szerint a „tóból a foszfor a szúnyoggal kirepül”. Ez a megállapítás a hetvenes években még érvényes volt. Ma már nem. A foszfor ma már nem „repül ki”, így benn marad a tavi eltávolíthatatlan üledékben, s annak fizikai-kémiai behatásokra való felszabadulása okozza a vízminőségi romlásokat. Ennek a folyamatnak ismeretében kellene az	A kiegészítés alapján azt érzékeltük, hogy a véleményező a kotrást hiányolja a tervekben. A balatoni kotrás a húzóprojekt elemei között szerepel, amit a KHT 2.6.1. fejezete is említi, mint párhuzamosan megvalósuló projektet. Erre vonatkozóan külön hatásvizsgálat készült.

	Észrevétel	Válasz
	üledék kotrásának minél nagyobb jelentőségre juttatni. (Igaz, tavaly az egyetlen kotróhajó is elsüllyedt!) E kérdéssel még később foglalkozunk.	
4.	Egyik leglényegesebb kérdés a tervezett partfalemeléssel kapcsolatban az áramlási viszonyok megváltozásával való összefüggés. Nem prognosztizálhatóak a helyi partmenti körkörös áramlatok viszonyaiban való változások: Ezek még váratlan jelenségeket hozhatnak a mozgó üledék lerakódásában, ami a strandolási viszonyok, a hajózási feltételek változásának kockázatát hozhatják. A hosszanti áramlások, a tókilengés hatásai változatlanul jelentkezni fognak, de a tó két végén a kilengés káros hatásai ma is eltérőek. Több évtizedes helyi tapasztalataink alapján kijelenthetjük, hogy a Keleti medencéjében, különösen Balatonkenese-Balatonakarattya térségében a tókilengésnek korábban sem. és a megemelt vízszint bevezetését követően sem volt jelentősnek mondható káros hatása. A partfalemelés jelenlegi, differenciálatlan kezelése nem kellően körültekintő megoldás. Erre a kérdésre még később visszatérünk.	Egyetértünk, hogy ez egy lényeges kérdés. Azonban a véleményező értékelését nem értjük, mivel az azonos az általunk képviselt állásponttal, azaz hogy nem prognosztizálhatóak számottevő változások. A KHT 1.1. és 2.6. fejezeteiben leírtak is hangsúlyozzák, hogy a vízszintszabályozással kapcsolatos változások kezelésére több megoldás is tervezett, melyek közül a partfalemelés (megjegyzendő: több helyen egyébként elegendő a partfalak jókarba helyezése) csak az egyik. Az átépítésre kerülő művek csak magasságukban fognak változni (sem a tervezett anyagfelhasználás, sem a mélység nem változik jellemzően). Így tehát alapvetően hullámmás és kilengés esetén várható a felszíni vizek mozgásának akadályozása, ezzel hosszútávon elősegítve a partmenti területek biztonságosabb használatát. (Megjegyezzük, a hosszirányú kilengés 2007. januárjában Balatonfűzfőn 148 cm volt. Ilyen helyzet előállása nem kizárható.)
5.	A hatástanulmány regionális vonatkozású tartalmi megállapításai azonban számos tekintetben kifogás alá esnek.	A kifogásokra lásd a választ alább.
6.	Általánosságban megállapítható, hogy már a hatástanulmány címének megfogalmazása sem felel meg a területrendezési és településrendezési tervek készítéséről, mint a településfejlesztés eszközeiről szóló jogszabályokban előírt követelményeknek (közterület, strand, sétány, közpark fogalmi értelmezése összekeveredik, így a teljes tartalmi rész ellen is jogi kifogás emelhető az érintettek részéről.	A hatástanulmány címében a közterület kifejezés található, mely az építésügyi szabályozásban meghatározott közterület fogalmával valóban nem pontosan egyezik, (mert pl. a fizetőstrandok nem tartoznak ide), de erre hivatkozással a teljes tartalmi rész megkérdőjelezése megalapozatlan és túlzó. A tanulmányban pontosan lehatárolásra került, hogy mely helyszíneken tervezett beavatkozás (hrs-ek szerint), melyeknek a településrendezési eszközökkel való összhangját a tanulmány és az eljárás során az illetékes hatóság vizsgálja.
7.	Ennek következményeként súlyosan sérül(het) a közterületekhez fűződő közérdek, az önkormányzatokhoz vagy intézményekhez, egyéb tulajdonosokhoz kötődő csoportérdekek és esetlegesen a magántulajdonhoz fűződő érdekek is. Az egyes területfelhasználási kategóriák alaposabb elemzése esetén nyilvánvalóvá vált volna, hogy mind a strandok, mind a kikötők, mind a parti sétányok esetében bonyolult és változatos tulajdonviszonyok állnak fenn. Ilyen elemzést azonban a tanulmány nem tartalmaz, ezeket a sommásan „közterület” fogalma alá sorolja.	A tervezett beavatkozások alapvetően a parti települések strandjaihoz kapcsolódnak, azonban néhány esetben az önkormányzatokkal egyeztetett módon más területek (pl. sétányok, parkok) is bekerültek a tervezési folyamatba. A vizsgált beavatkozások állami és önkormányzati tulajdonú területeket érintenek, ahol a vízkár elleni védelem állami feladat.
8.	A tanulmány alapvetése a partfal megemelésének szükségessége a megemelt vízszinthez. Mivel azonban a tanulmány alapvetésében a Balaton teljes parthosszában alig kétharmadát érintő partfalemelések javaslatát tartalmazza, ezért a háttérterületek elöntésének megakadályozására nem nyújt hiánytalan megoldást. Ez a horribilis kiadásokat és a környezetre hosszú időn keresztül zavaró beruházás, az üdülési funkcióknak végső soron pozitívumokat nem hoz. Ezek a járulékos kockázatok a tanulmányban bagatellizálva vannak. Ez az alapvetés diszkriminatívnak minősíthető, mivel a Balaton vízparti használatának és az állampolgári jogok egyenlő érvényesülésének elvét is sérti.	A Balaton parthosszával kapcsolatos megállapítás téves. A Balaton parthossza mintegy 235 km. Ebből műszakilag bevédett (partvédőművel rendelkezik) 108 km. Ebből jelen terv kb. 55 km hosszban tart szükségesnek beavatkozásokat, tehát a hatástanulmánnyal összefüggésben az alig kétharmad hossz említése nem állja meg a helyét. (Továbbá a beavatkozásra szükségesnek ítélt szakaszból jóval kisebb azon beavatkozások összeadódó hossza, melyen a partvédőművek átépítése és nem csak felújítása szükséges és tervezett.) A tanulmány alapvetése valóban a partfalak megemelt vízszinthez igazítása, de csak azokon a területeken, ahol a Megbízó erre jogosult. A kérelmező Országos Vízügyi Főigazgatóság csak állami és önkormányzati területeken jogosult beavatkozásokra a vizek kártételének megakadályozása érdekében (lásd alább a hivatkozott törvényi előírásokat). A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény vonatkozó rendelkezései szerint: „16. § (1) A vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekeltek kötelezettsége. (...) (6) A vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges állami vagy helyi önkormányzati feladatkörbe nem tartozó tevékenységek ellátása az érdekelt tulajdonosok, illetve az ingatlan egyéb jogcímen használók feladata.” „22. § (2) A parti ingatlan tulajdonosa parti ingatlanát az elhabolás ellen jogosult megvédeni, illetve az elhabolt részt vízjogi engedély alapján helyreállítani.” A vízügyi igazgatási szerv a vízgazdálkodási feladatok közül az állami feladatokat látja el. Ezen feladatokat is csupán a közérdek mértékéig jogosult és köteles ellátni és tekintve, hogy ezt a központi költségvetés terhére teszi, magántulajdonra vonatkozóan vízgazdálkodási feladatok elvégzésére nincs lehetősége. A vizek kártételei elleni védelem, amely nem állami, vagy önkormányzati tulajdon védelmét szolgálja a tulajdonos kötelessége, egyben a tulajdonos joga is az elhabolás elleni munkálatok elvégzése, vízjogi engedély alapján. Fentiekből következőleg a műszaki tartalom nem tartalmaz magáncélú ingatlanon fejlesztést. Amennyiben közérdekből ez indokolt lenne, úgy kisajátítási eljárás megindítása válna szükségessé az érintett magántulajdonú ingatlan vonatkozásában.
9.	Fenti okok miatt felmerül a kérdés, hogy nem túlságosan elszármított-e csupán alig néhány éves vízszint emelés tapasztalataiból levonni azt a következtetést, hogy a Balaton víztározási kapacitásának növelése csak ezen az úton valósítható meg. E kérdés eldöntéséhez tisztán kellene látni a Balaton teljes vízméregét, a hozzáfolyások, az érkező csapadék, a magán és közhasználatú vízkivétel, a párolgási vízvesztés, a kotrások révén kinyerhető mederkapacitás növelési lehetőségeit. Ezen adatok alapján elemezhetnénk a mederkapacitás más eszközökkel való növelésének lehetőségét. E kérdések megnyugtató tisztázása és az alternatív lehetőségek mérlegelése alapján lehet csak megnyugtató döntést kialakítani a partfalemelés szükségessége kérdésében. Felmerül a kérdés, hogy indokolt-e a jelenlegi legmagasabb vízszint előírások fenntartása a továbbiakban, aminek következményei ma még beláthatatlanok. Ezt még egy jól elkészített, az ágazat öns érdekkeit is megfelelően képviselő hatástanulmány sem állapíthatja meg a jelen helyzetben.	Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a felvetések nem képezik, nem képezhetik jelen KHT tárgyát. A Balaton vízszintszabályozásának módosítására vonatkozó környezetvédelmi engedélyt a Veszprém Megyei Kormányhivatal 2018. szeptember 7-én adta ki, az véglegessé vált (jogerős), azaz a vízszintemelés eldöntött kérdés. Jelen hatásvizsgálat tárgya a nem kívánatos mellékhatások enyhítése azon területeken, ahol a Megbízó erre jogosultsággal rendelkezik. A jelenlegi beavatkozások kizárólag olyan partszakaszokon történnek, ahol már eddig is volt partvédő mű. (Megjegyezzük: a meglévő partvédő művek kiépítettsége számtalan szakaszon még a korábbi alacsonyabb vízszinthez tartozó előírt magasságokat sem éri el.) A tervezés során más rövid távon megvalósítható, hatékony megoldást nem láttunk, mint amelyeket a hatásvizsgálat elemezhet.

Észrevétel	Válasz
10. Különösen indokolt a taglalt partfalemelés hatásainak vizsgálata annak fényében, hogy már a múlt évszázad hetvenes éveiben széles szakmai körökben elismertté vált az 50-es évektől megindult Balaton körbebetonozási program indokolatlansága és elhibázott volta. A jelen megoldási javaslat valójában az 50-es évek voluntarisztikus gazdaságpolitikájának továbbvitelét jelentené a vízügyi ágazat vonatkozásában. A mértékletesség elvére figyelemmel természetesen magunk is szükségét tartjuk az elavult, tönkrement és korszerűtlen partfalak átépítését, felújítását, vagy kijavítását a jelenlegi partfalszint paramétereinek figyelembevételével. Ezt a javaslatot annál inkább fenntartjuk, mert az indokolatlan partfalemelés egyéb járulékos létesítmények átépítését is szükségessé teszi/tenné, mint bejárólépcsők, burkolatok, vízkivételi berendezések, padok, favédelem stb.	A tervek tartalmaznak ajánlásokat a partvédművek átalakításra, javításra is. Azonban a partfal nagyon sok helyen jelentősen avult, töredezett, hiányos, így balesetveszélyes, tehát nemcsak a vízszintemelést indokolja a beavatkozásokat (mint ahogy azt a véleményező is elismeri). A tervek mindenütt tartalmazzák a közvetlenül kapcsolódó létesítmények szükséges emelését is (de teljes korszerűsítést pl. a bútorzat vonatkozásában nem). Nem osztjuk a véleményt, hogy a már meglévő, elavult partvédművek újjáépítése idejétmúlt szemléletként aposztrofálható.
11. A hatástanulmány nem foglalkozik (már címéből adódóan is) a természetes partszakaszok és a magántulajdonban lévő árvízi hatás ellen bevédetlen partszakaszok kérdésével, összefüggésben a tervezett vízszint emeléssel. Ez természetesen értelmetlenné tesz minden ágazati partfalemelést az állami költségvetés terhére, hiszen a víz a tóból ezen szakaszokon kiárad. E szakaszok a tanulmány megállapítása szerint az összes partfalszakaszhoz több, mint egy harmadát teszi ki. A tervezett megoldás esetén az év nagy részében, amíg a maximális vízszint fennáll, a háttérterületek a bevédetlen szakaszokon továbbra is víz alá kerülnek? Ennél gazdaságosabb és célszerűtlenebb megoldás el sem képzelhető.	A beavatkozások azon területekre tudnak csak kiterjedni, melyek vonatkozásában a Megbízó jogosultsággal rendelkezik (lásd korábbi, 8. kérdésre adott választ), a magánterületeken a tulajdonosok feladata és érdeke a vagyonvédelem. Az, hogy a tó vize mozogni tud a természetes partszakaszoknál az élővilág szempontjából kifejezetten jó, ezeken a területeken általában nincs mit védeni.
12. Nem foglalkozik a tanulmány a jogi partvonal kérdésével. A korábbi vízszint állapotok fennállásakor is eltérés mutatkozott számos helyen a jogi partvonal és a valóságos helyzet között. A kialakított magasabb vízszint esetén a valóságos partviszonyok tovább változnak, ami további eltéréseket hoz a jogi partvonalhoz képest.	A jogi partvonal kérdésének elemzése nem a KHT feladata, a KHT elkészült műszaki tervet értékeli. A jogi partvonal kijelölése tudomásunk szerint régóta zajló műszaki-jogi folyamat, mely nyomán a jogi partvonal várhatóan partvonal-szabályozási tervben kerül rögzítésre. Álláspontunk szerint egy meglévő partvédmű felújítását, azonos helyszínen történő átépítését nem befolyásolja e jogi aktus.
13. A tanulmány nem taglalja részletesen, hogy milyen egyéb társadalmi érdekek indokolják a vízszint emelését. Ennek kapcsán csupán nagy általánosságban az üdülés nemzetgazdasági érdekei, a vízminőség javítása és fenntartása, valamint a természet- és környezetvédelem érdekei szerepelnek.	Nem értjük pontosan, hogy mire gondol a véleményező, azonban felhívjuk a figyelmet a KHT 2.2. fejezetének 17. oldalára, ahol külön négy bekezdésben kerültek ismertetésre a társadalmi igények a beruházó szemszögéből realizálva. Továbbá ismételt felhívjuk a figyelmet arra, hogy jelen tanulmánynak a vízszint emelés hatásainak vizsgálata még környezetvédelmi szempontból sem tárgya. Azt a 2018-ban készült KHT vizsgálta, mely környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik.
14. A társadalmi érdekek kategóriájában nincs részletesebb elemzés. Ez pedig elemezhető lett volna (vízépítési ágazat, strandüzemeltetők, kikötő tulajdonosok érdekei, exkluzív vízi sport rajongói érdekek csoport, horgásztársadalom, fesztiválszervezői érdekcsoport stb.). Mely társadalmi csoportoknak állhat érdekében a magasabb vízszint? A legnagyobb létszámú érdekcsoport az állandó és idényjellegű lakó-, ill. üdülőnépesség érdekében nem áll a további vízszintemelést, csupán a középvízszint és a vízminőség stabilizálása. A parti területek elárasztásában e réteg kimondottan ellenérdekelte.	Jelen KHT-nak nem feladata ilyen elemzés, véleményünk szerint ugyanakkor a Balaton mellett élők és tevékenykedők együttes érdeke, hogy a 2002-2003-ban tapasztalt negatív vízszint rekordok ne alakulhassanak ki. A vízszint emelés indokoltságának vizsgálata szintén nem jelen KHT feladata, mely kizárólag a tervezett, partvédművekre vonatkozó műszaki beavatkozásokat véleményezi.
15. A tanulmány 2.3.1. utolsó bekezdésében szerepel, hogy: "A szélsőséges éghajlati értékek - függetlenül attól, hogy azok a jelenlegi éghajlat változékonysága, vagy egy változásban levő éghajlat részeként jelennek meg — mindenképpen arra intenek, hogy megjelenésüknek olyan vízháztartási-vízjárési következményei vannak, amelyek a Balaton jelenlegi üdülőtő jellegű hasznosításában a nemfenntartható állapotot idézhetik elő." E megfogalmazás önmagában annak kibúvóját tartalmazza, hogy semmi garancia nincs arra, hogy a partfalemelési terv megvalósítása esetén az azt indokló teóriák megállják a helyüket, és biztos megoldást jelentenek a további kockázatok elhárítására. Egy ilyen volumenű természetátalakító beavatkozás esetén ez a kibúvó, egy állami költségvetési döntés számára elfogadhatatlan. A természet viszonyaiba való emberi beavatkozás nem játék! Különösen nem az adófizető állampolgárok terhére.	A vízszint emelés eldöntött tény, a Balaton üzemrendjének módosítása környezetvédelmi és vízjogi engedéllyel rendelkezik! A tervezett beavatkozások a vízszint magasabban tartásának kedvezőtlen hatásait csökkentik. A tervezett beavatkozások meglévő művek felújítását célozzák, a projekt semmilyen „természet átalakító” beavatkozást nem tervez.
16. A 2.3. fejezet foglalkozik a „nádas” kérdéssel. A partfalépítés erőltetésével szemben nagyobb hangsúlyt kellene helyezni a nádasok védelmére és az újra telepítések szorgalmazására.	Egyetértünk, a nádasok védelme a Balatonban kiemelt fontosságú a vízminőség hosszútávú megőrzése érdekében. A nádas érintettséggel a KHT 5.4.2.1. és 5.5.2.2. fejezete is foglalkozik, javasolja az esetlegesen érintett nádasok visszatelepítését, illetve új területeken nádas kialakítását.
17. A vízszint emelése hosszú távon azonban a meglévő nádasok kipusztulásához is vezethet. A tíz évenként egyszeri alacsony vízszint beiktatása ötlepszerű és minden tapasztalatot nélkülöző megállapítás. Igen sajnálatos, hogy a vízügyi ágazat, ismerve a nádasoknak a hullámvás csökkentésében és a parti átmeneti ökológia sávok létrejöttében betöltött jótékony szerepét, ötven év óta nem foglalkozik e kérdéssel jelentőségének megfelelően. A nádasok partvédő szerepének, vízszintváltozás-tűrő képességének vizsgálatával, újra telepítési lehetőségek kísérletével évtizedekkel ezelőtt foglalkozhatott volna, de ezt nem tette. Ugyan így nem foglalkozott a műszaki partvédelem hidrológiailag kedvezőbb megoldásainak kikísérletezésével sem. A lágyiszap kedvezőbb áramlási viszonyok melletti kiülepedési lehetőségeinek vizsgálati igénye fel sem merült az ágazat szakembereinek gondolkodásában. Ez a szakmai feladat nem helyettesíthető egy hatástanulmány keretében a nádtelepítés szakirodalomból vett módszereinek ismertetésével.	A KHT a partvédművek fejlesztésére és csak arra vonatkozik (a vízszintemelést mikéntje nem jelen KHT tárgya), az elkészült műszaki terveket értékeli környezeti szempontból. Emellett viszont feladata az is, hogy ahol probléma jelentkezik, ott megfelelő megoldást javasoljon. A nádtelepítés módszerének ismertetése erre hivatott.

Észrevétel	Válasz
18. Általános és igen lényeges kérdésnek minősül a partfalemelésnek a zöldfelületekre való kártékony hatása, különös tekintettel az ültetett „parkfákra” a strandokon, sétányokon. Ez különösen érzékeny kérdés arra nézve, hogy a tanulmány szerzői között több tájépítész is szerepel. Ennek ellenére a téma szintén a bagatellizálás áldozata lett. A strandok és Balaton parti sétányok a balatoni táj legértékesebb részei közé tartoznak. A fás növényállomány telepítése évszázados múltra tekint vissza és az egyes települések kulturális és környezeti értékeinek tekinthető, megóvásukról kivételes figyelemmel gondoskodni kell. A fák árnyékadó hatása a parti zónában egyre jelentősebb szerepet kap a „klímaváltozással”. A strandokon a természetes árnyék nem csak a káros UV sugárzástól véd, hanem az árnyékadó fák a légkondicionálásban is döntő feladatot látnak el. A meglévő idős fák esetleges kivágását nem pótolja az előírásoknak megfelelően végrehajtott fapótlások intézménye. Ez különösen döntő kérdés egy ilyen nagy volumenű, teljes Balaton partszakaszra kiterjedő átépítés esetében. Az egyes helyszínekre jelölt »minimális» fakivágás az egész balatoni partszakasz esetében szinte mindenhol előfordul, ami már jelentős károsító beavatkozásnak tekinthető. A kivitelezési gyakorlat ismeretében bátran prognosztizálható, hogy a szükségesnél több fa lesz kivágva. A tanulmányban szereplő „favédelmi” megoldások szakszerű végrehajtására semmi garancia nincs, ismerte a technológia bonyolultságát és a hazai gyakorlat tapasztalatlanságát ennek végrehajtásában.	A parkfák jelentőségével egyetértünk. Ezért a KHT számos helyen hívja fel a figyelmet ezek szerepére és az esetleges sérülésük, szükséges kivágásuk problémájára. Azonban a műszaki tervekben törekedtek a fakivágások minimalizálására, így az egyes helyszíneken nem, vagy csak minimális mértékben kell erre számítani. Azzal viszont határozottan nem értünk egyet, hogy ezt a kérdést a tanulmány elbagatellizálná. A terepbejárású jegyzőkönyvek bemutatják, hogy az egyes helyszíneken milyen a zöldfelület és a faállomány (lásd pl. KHT 2. és 3. mellékleteit), és a KHT-ban bemutatjuk, hogy hol milyen változással kell számolni [lásd pl. KHT 5.5.2.2. fejezetének 5.5-9. táblázatát és leírását (278-290. o.)] és hogyan csökkenthetők a növényzetirtáshoz kapcsolódó problémák (lásd pl. 6.2.8. fejezet). A tervezés jelen fázisában még nem lehet megmondani darabszám, fafaj, kor stb. szerint, hogy mi kerül kivágásra, ez a kiviteli tervek készítése folyamán kell, hogy pontosításra kerüljön. Erre már a KHT bevezető részében, az 1.3.4. fejeztében (12. o. teteje) is felhívtuk a figyelmet az alábbiak szerint: „Kisebbségi módosítások használati, zöldfelületi szempontból is szükségesek voltak, pl. a feltöltések mélységének csökkentése, fakivágások elkerülése érdekében vízvezető létesítmények nyomvonalának újragondolása. A tervezési folyamatban ez megtörtént, de minimális változtatások a további folyamatban is elképzelhetők, pl. egy idős, egészséges fa védelme érdekében egy árok nyomvonalának kisebb módosítása, akár még a kivitelezési fázisban is.” A kérdés fontosságára tekintettel fel is hívtuk a figyelmet, hogy a fakivágást minden lehető eszközzel kerülni kell. Véleményünk szerint összességében sem kell így jelentős káros beavatkozásokkal számolni.
19. Az árnyék kérdés a strandokon elsődleges. A fentiek alapján vitatjuk annak a megállapításnak helyességét, mely szerint a mesterséges árnyékolók egyenértékűek lennének a fák által nyújtott természetes árnyékkal. Ezzel egy tájépítésznek is tisztában kell lennie (hiv.: Mőcsényi prof). Ez a kérdés is azt bizonyítja, hogy a tanulmány szerzői nélkülözik a regionális szemléletet, a több évtizedes balatoni regionális tapasztalatot, ami egy ilyen munka esetében nélkülözhetetlen lenne. Ez a tény rámutat az egész munka használhatatlanságára, felületességére.	Az árnyék kérdése véleményünk szerint is kiemelkedő szempont. Ezért a következő bekezdés szerepel az anyagban (KHT 5.7. fejezet, 300-301. o.): <i>Az árnyékot adó fák esetenkénti eltávolítása a strandokon a látogatók számára – a klíma-változás hatásait (pl. forró napok számának növekedése) figyelembe véve – kedvezőtlen lehet. Az árnyékos felületek csökkenése az ember, mint végső hatásviseelő szempontjából elsősorban éppen az emberi egészség (bőrünk védelme), illetve a strandhasználati élmény csökkenése miatt válik problémássá. E szempontból a rosszul kivitelezett munkák (eltávolított, nem pótolta, árnyékot adó fák esetén) hatása a működés időszakában strandhasználat szempontból zavarónak, emberi egészség szempontjából terhelőnek minősíthető. Ez a probléma még akkor is fennáll, ha a pótlásra sor kerül, hiszen a fiatal fáknek több év, évtized kell, hogy növekedésükkel megfelelő árnyékoló képességük kialakuljon. Ezért is fontos a fakivágások minimalizálására való törekvés, illetve a favédelem, mely törekvés a tervekben megjelenik. Az átmeneti időszakban (amíg a fák megnőnek) a hőség elleni védekezést segíthetik a zöldfelületfejlesztés egyéb elemeinek (pl. napvitorlák, pergolák, zöldfalak, kisebb vízfelületek, szökőkutak, párapapuk stb.) kialakítása. A fák árnyékolóképességének kifejlődését gyorsíthatja, ha eleve többször iskolázott, kifejelett lombú, és/vagy gyorsan növekvő fajokat választanak.”</i> Ez a leírás gyakorlatilag azonos a véleményező meglátásával! Előzőek okán azt a következtetést levonni, hogy "a tanulmány szerzői nélkülözik a regionális szemléletet, a több évtizedes balatoni regionális tapasztalatot, ami egy ilyen munka esetében nélkülözhetetlen lenne. Ez a tény rámutat az egész munka használhatatlanságára, felületességére." alaptalan és objektivitást nélkülöző megállapítás.
20. Tájéképre gyakorolt hatások. A tanulmány szerint a tájképet és az üdülést, a környezetet zavaró hatás szintén „minimális”. Ezt szintén csak szubjektív megítélés. Mind a „rövid ideig tartó terhelések” mind az „üdülési szezonon kívül” végrehajtott beavatkozások távol állnak a realitástól. Ugyan így nincs realitása „bontási anyag visszaépítésének”, sem a bontott anyag „másodlagos hasznosításának”. A téli időszakban vízépítési munkák szakszerűen nem hajthatók végre, az üdülési szezon pedig egyre kinyújtottabb, a szolgáltatók minden eszközt megragadnak az idény kitolására.	A javaslatok és a realitások véleményünk szerint ennél közelebb állnak egymáshoz, hiszen a vízépítési kő miatt ne lenne visszatehető, a darált beton miatt ne lehetne visszaépíthető az alapba, vagy a munkák miatt ne lennének ütemezhetőek pl. az őszi időszakra, amikor a strandhasználat minimális és ökológiai korlátok sincsenek? Ez csak megfelelő organizáció kérdése. (Sajnos a strandhasználat 2-3 hónapnál hosszabb időre a tömegturizmus számára nem tolható ki. Más turistákat vonzó rendezvények helye pedig lehet a munkaterületeken kívül.)
21. Ilyen módon ez a project több évre lehetetlenné teszi a Balatonnak, mint üdülő tónak a használatát, ami a nemzetgazdaság érdekeire tekintettel pedig elfogadhatatlan, és politikailag sem védhető.	A tervezett beavatkozások időben és térben jól ütemezhetőek. Egy-két strandon végzett beavatkozások - még ha nyári időszakra is kerülnének - nem befolyásolják a többi strand használatát.
22. Helyszínrajz. A balatonakarattya Bezerédj strand és környezete helyszínrajzi ábrázolása a tanulmányban nem felel meg a valóságos állapotnak, így a feltüntetett beavatkozások ábrázolása sem helyes.	A terven szereplő, tervezés alapjául szolgáló, meglévő állapotot rögzítő rajzi elemek, valamint magassági adatok földi geodéziai felmérés felhasználásával készültek el. A terven szereplő meglévő partvédőmű, vízvezető árkok, közterületi bútorok, valamint fák és egyéb növényzet a 2019-es állapot szerint szerepelnek a helyszínrajzokon.
23. Tókilengés. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint Balatonkenese, Balatonakarattya térségében az évi egy-két alkalommal előforduló tókilengés még a megemelt vízszint esetében sem okozta a parti területek elöntését. Ezért az ide tervezett partfalemelés és 30-40 cm-es földfeltöltés teljesen indokolatlan és elfogadhatatlan. Ilyen beavatkozás lehetetlenné teszi az ide tervezett és folyamatban lévő fejlesztések összehangolt megvalósítását, egyben a strand használhatóságát is.	A partvédőművek szükséges kiépítési magasságát a 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. Továbbá az aktuális szabályozási vízszinthez tartozó előntési térképeket az Árvízi Kockázatkezelési feladatok felülvizsgálata során elkészítették. Az előntési térképek, valamint a Balaton hullámvész és kilendülés vizsgálatának alapján meghatározták a balatoni partvédőművek javasolt kiépítési szintjét. A 2020. év márciusában megtartott önkormányzati egyeztetések során a műszaki beavatkozásokat nem ellenezték, ellenkezőleg, örömmel fogadták az egységes kialakítást és a mögöttes területeken lévő árkok rekonstrukcióját. Azt sem jelezték, hogy ezek ellentétesek lennének, vagy akadályoznának folyamatban lévő fejlesztéseket.
24. Partfalátépítés. A strand partfalai az utóbbi években toldozgatva javításra kerültek a legutóbbi jég törést követően. A partfal előtti kőszórás is kiegészítésre került. A partfal jelenlegi állapota így megfelelő, átépítése, megemelése, nem szükséges, szükséges volna azonban annak felújítása balesetveszélyességének megszüntetése.	A Megbízó a kiépítési szinteket a 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet 2. számú melléklete alapján irányozta elő. A rendelet a minimális kiépítési szinteket tartalmazza, így a biztonság javára eltérünk az északi parton a kiépítési szintekkel. Ott, a modellezés alapján javasolt szinteket alkalmazzuk (+190; 105,31 mBf.)
25. Földfeltöltés. A 30-40 cm-es tervezett partemelés így indokolhatatlan. A tervezett földfeltöltés favédelem esetén is kritikussá tenné az árnyékadó parti fasor megmaradását, túlélését. Ez a strand használati értékét jelentősen veszélyeztetné, így szükségtelennek tartjuk.	A feltöltésre az új partvédőmű kiépítési magassága miatt szükség van. A tervezett kiépítési szinthez képest a meglévő partvédőmű szintje 0-50 cm magassági hiánnyal rendelkezik. A feltöltés mértékét a terveken feltüntetettük a meglévő fák környezetében. A maximális feltöltés (40 cm) csak a mély pontokon fordul elő, az átlagos feltöltés a fák környezetében 10-25 cm maximum (lásd: mintakeresztszelvények és helyszínrajzok).

Észrevétel	Válasz
26. Hínárosodás. A strand állapotának ismertetését tartalmazó szövegrész téves megállapítása, hogy hínárosodás nem tapasztalható. Az utóbbi években már az strand idényben több alkalommal hínáirtást kellett végezni, mert a Balatonkenesei Vak Bottyán strand partfalának építése és strandfelújítása kapcsán végrehajtott szakszerűtlen mederkotrás miatt (a kikotrott zagyt, lágyiszapot hidromechanizációval a mélyebb tómederbe nyomták). A partmenti áramlások révén ez a zaganyag a Balaton part mentén délkeleti irányban szétterülve a Bezerédj strandra is eljutott és beindította a korábban ismeretlen hínárosodást.	A megállapítás a 6. sz. mellékletben szerepel (élővilágvédelmi alapállapot leírása) a következőképpen: "A part menti zonáció teljesen hiányzik, hínárfoltok a part közelében nincsenek." A megállapítás az adott bejárési időpontra (2019. tavasz vége) vonatkozik, egyedül a part menti területekre, tehát nem vonatkozik a parttól távolabb eső mederrészre (ami pl. strandolás szempontjából még lehet zavaró). A partvédmű átépítése a hínáros részt nem érinti, a leírtak előfordulását nem kérdőjelezzük meg.
27. Felszíni vízvezetés. A strand mögötti vízvezető árok már jelenleg is csak szivárgóároként működik, vízvezető szerepe a Balatonba működő bekötés hiányában nincs. Megemelt vízszint esetén feladatát így a talajvízszint emelkedésével nem lenne képes ellátni, a mögötte fekvő üdülő és lakóingatlan sor pedig a talajvíz felszínre emelkedése által használhatatlanná válna, súlyos kártérítési igényeket involválva.	Több helyen egyáltalán nem található árok. Egyrészt a feliszapolódás miatt, másrészt a gázosodás, takarítás hiánya miatt. A terv ezen árok átépítéséről is gondoskodik, a hiányzó szakaszokon új folyókarendszer és burkolt árokrendszer kialakításával, szükséges esetben a csapadékvíz bevezetések átépítésével a mindenkori maximális +120 üzemi vízszint felett. Idézem a műszaki leírást: "A Balatonnál a szabályozási vízszintet 2016-ban próbaüzemként, majd 2019-ben végleges módon 10 cm-el emelték. Így a szabályozási vízszint a síófoki vízmérce „0” pontjához viszonyítva +120 cm lett." - a tervezés alatt már az emelt vízszint alapján dolgoztunk, talajvízszint emelkedés a vízszint emelés miatt nem várható.
28. Tágabb környezet. Hasonló következményekkel járna a vízszintemeléssel együtt járó talajvízszint emelkedés a környék vízparti ingatlanjai esetében is. A balatonakarattya partmenti ingatlanok egyébként is mélyfekvésűek.	A kérdés kezelése nem a KHT feladata.
29. Suvadás veszély. Balatonakarattya strandjai és a parti ingatlanok, sétányok a magaspart alatt húzódnak. Ez a partszakasz az egész Balatonpart suvadások által legveszélyeztetettebb része. A magasparti omlásokat kimutatottan a talajvízviszonyokban bekövetkező változások okozzák. Beláthatatlan következményei lehetnek a partfal megemelés és átépítés következtében a talajvíz ellenirányú visszaáramlásának, feltorlódásának, a magasabb talajrétegek átázásának, ami a suvadásra hajlamos talajban mechanikai állag változásokat idézhet elő, omlásokhoz vezetve. Ilyen omlások már az utóbbi években a vasúti építményekben károkat okozva a közlekedés akadályozásával súlyos anomáliákat eredményeztek.	A beavatkozási területtől jóval távolabb húzódik a magaspart. Jelenleg is, a magaspart elbontásával több helyen beruházások folynak a strand mögötti magánterületeken. A partmenti beruházásoknak - a távolság miatt - nem lehet közvetett hatása a felvetett problémára. A partfal átépítése, megemelése a véleményező által leírtakkal nem jár, hiszen itt korábban is volt partfal, az átépítés után annak jellege, mélysége a korábbival azonos, a magassága a talajvizek áramlására nincs hatással. Így a tó felől a háttér, illetve a háttér felől a tó felé történő felszín alatti vízmozgások lehetősége sem változik. Továbbá a felszín alatti vízármlások dinamikus, folytonos rendszert képeznek, ennek megfelelően a talajvizek „feltorlódása” nem jellemző. A partvédmű művek magasságának emelése pedig a felszín alatti vizeket nem, csak a felszíni vizek mozgását fogja akadályozni, hullámozás, kilengés esetén.
30. Fentiek alapján a hatástanulmány elfogadását, alkalmazását és a vízügyi ágazat által kidolgozott vízszint és partfalemelési koncepció teljes átdolgozását tartom szükségesnek, tekintettel annak nemzetgazdaságilag elfogadhatatlan és kockázatos kihatásaira. Nem megengedhető az a hatástanulmányi álláspont, mely csupán rész tudományok ismereteire alapozva a regionális és helyi szempontok mellőzésével kísérli meg az érvekkel nem teljesen alátámasztott ágazati koncepció igazolását. Ez a projekt a tágabb környezet számára előnytelen, súlyos kockázatokat hordoz, az érintettek számára jól beláthatóan káros következményekkel.	Újra azt kell leszögeznünk, hogy a KHT feladta egy tervezett beavatkozás, projekt műszaki terveinek környezeti szempontú értékelése. Nem feladata koncepcionális kérdések véleményezése. Tehát a KHT nem egy koncepciót, hanem a terveket értékeli az egyes szakterületek vonatkozó elvárásainak megfelelően.
BALATONAKARATTYA Balatonfő Partalja Környezetvédő Egyesület	
1. I. Kérjük, a dokumentáció 1. mellékletében a Gumirádli strand részletes helyszínrajzán ábrázolt új vasbeton partvédmű kiépítésének tervét hagyják el azokon a szakaszokon, ahol jelenleg természetes part, fa cölöpsor, vagy kőszórás található. A kifogásolt partvonal szakaszok hossza a közzétett helyszínrajzon megadott geodéziai méréshez képest (tervszám: 3.5, 2019 nov.) összesen kb. 64 méter: - 0+000 - 0+010 szelvények között (strand déli oldala, 10 m hossz, jelenleg természetes, fűveléses öböl – lásd: 3. - 4. számú kép) - 0+010 - 0+034 szelvények között (strand déli oldala 24 m hossz, jelenleg kőszórás, rá nőtt természetes növényzet, fák, víz felől nádas – lásd: 1. ;4. számú kép) - 0+165 - 0+180 szelvények között (lidós rész déli beforduló oldala, 15 m, jelenleg fa cölöp és kőszórás – lásd: 7. - 8. számú kép) - 0+204 -0+210 szelvények között (lidós rész déli beforduló oldala, 6 m, jelenleg kőszórás - lásd: 7. - 8. számú kép) - 0+229 -0+238 (strand északi oldala, 9 m, jelenleg természetes part, rá nőtt természetes növényzet, fák, víz felől nádas- lásd: 2. számú kép) Javasoljuk, ezeken a szakaszon csak a meglévő kőszórás felújítására kerüljön sor, a közeli fák és minősített nádas területek károsítása nélkül. A +000 - +010 szelvények közötti fűveléses, természetes öblöt és az északi oldali 0+229-0+238 közötti természetes partszakaszát őrizték meg. <u>Indoklás:</u> A dokumentáció műszaki mellékleteiből leolvashatóan a Gumirádli strand végleges partvédelemmel jelenleg nem rendelkező szakaszain is sor kerülne új vasbeton partvédmű kiépítésére – összesen ~64 méter hossz. Több helyen annak ellenére jelöl a helyszínrajz és a shape fájl is új partvédmű kiépítést, hogy a tervezők általánosságban ezek szinte teljes elhagyását emelik ki a tanulmányban az EVD-hez képest. Az előzetes vizsgálatot lezáró határozatban az egyik észrevételére válaszul a szakértők a 0+000-0+034 szelvény tekintetében így foglaltak állást: „a véleményező javaslatát elfogadva a továbbtervezésnél, az	A mellékelt fényképes dokumentumot megtekintve és figyelembe véve az egyeztetés napján (2020. 03.12.) tartott helyszíni szemlén tapasztaltakat az egyes szakaszokra vonatkoztatva az alábbiakat szükséges elmondani a tervezett kialakítással kapcsolatban: - 0+000 – ~0+055 szelvények között (sétány kezdetéig) az Önkormányzat kérésére a meglévő, jelenleg igen rendezetlen part biztosítására, valamint egységes kialakítás miatt BVK típusú partvédmű tervezett. Az Önkormányzat kiemelt kérése ez volt, mivel a 3480/10 hrsz. ingatlan közúttal való kapcsolatát meg szeretné oldani a partszakasz további erózióját, elhabolódását megelőzve. Ezen szakaszra vonatkozóan tehát az Egyesületnek az Önkormányzattal kell egyeztetnie. Ha nem szükséges e szakasz bevétele, az a kiviteli tenderből a későbbiekben elhagyható.) - 0+165 – 0+180 szelvények között meglévő cölöpös és kőszórásos kialakítás balesetveszélyes. A mögötte elkészült beton sétány a levegőben lóg, mivel a jégnek láthatóan a cölöpsor nem áll ellen, ki van borulva és az a mögötte lévő feltöltés bemosódását idézi elő. Ez egyrészt kivitelezési hiba, másrészt az élettartama sem mérhető össze egy BVK partvédművel. Az átépítése indokolt. A 0+055 – 0+165 szelvények között meglévő tértől sétányon már a helyszíni szemle alatt láthatóak voltak kivitelezési hiányosságokból fakadó súvadások. A sétány nem rendelkezik megfelelő alappal átépítése indokolt. A lidó másik oldalán az egységes arculat és az egységes műszaki megoldások, valamint balesetveszély megelőzése miatt indokolt az átépítés. - Az utolsó néhány méteren az árok bekötése miatt javasolt a tervezett kiépítés, az ott lévő nádasfoltok és néhány idős fa lehetőség szerinti védelmével. A területen meglévő nádasállomány évről-évre változik. (A déli részen valóban jelentős nádupusztulás tapasztalható korábbi Google Earth fotókhoz képest, de ezt, mint ahogy azt a véleményező is megállapítja nem a partvédmű és a sétány kialakítása okozta. A mellékelt képek is más mutatnak a megtartott helyszíni szemlén készült fotókhoz képest. A KHT-ban és az ez alapján készülő vízjogi engedélyes terv műszaki leírásában ezért is tértünk ki külön erre a problémára: A kivitelezés megkezdése előtt a Kivitelező köteles az akkor éppen aktuális nádborítottság alapján nádgazdálkodási szakvéleményt készíttetni és az abban leírtak alapján eljárni. A véleményező szerint: „A dokumentáció műszaki mellékleteiből leolvashatóan a Gumirádli strand végleges partvédelemmel jelenleg nem rendelkező szakaszain is sor kerülne új vasbeton partvédmű kiépítésére – összesen ~64 méter hossz. Több helyen annak ellenére jelöl a helyszínrajz és a shape fájl is új partvédmű kiépítést, hogy a tervezők általánosságban ezek szinte teljes elhagyását emelik ki a

	Észrevétel	Válasz
	<i>érintett szakaszon csak a kőszórás hiányosságainak pótlása kerül rögzítésre.</i>” (ügyiratszám: VE-09/KTF/00058-33/2020. oldalszám: 67-68. oldal) Ez a konkrét állásfoglalás nem került átvezetésre sem a műszaki dokumentációban sem a hatástanulmány összefoglaló táblázataiban. A hatástanulmány szöveges fejezetei nem említik, nem indokolják meg a 64 méter plusz új vasbeton védmű kiépítésének szükségét, a dokumentációban is szereplő számos hidrológiai, ökológiai szempont, VGT2 irányelvek, területrendezési tervekkel való ellentmondások ellenére. Csupán egy rövid, 2-3 méteres szakasz esetében esik szó róla, szerepel indoklás. (strand északi oldal). Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy a tanulmány a teljes beruházáshoz viszonyítva értékeli hibahatár alattinak egyes konkrét helyszíneken történő beavatkozások hatásait – és ezáltal ad módot azok környezetvédelmi engedélyezésére (lásd: KHT. 166. oldal - Balatonszárszó Huba utca, és Balatonakarattya, Gumirádli strand.) A Gumirádli strand esetében a tervről lemérhető meglévő, ~214 méter hosszú vasbeton partvédőmű nyomvonalhoz arányítva a plusz ~64 méter új végleges védmű terve nemhogy hibahatár alatti növekmény, hanem jelentős beavatkozás az adott helyszínen. A tervezett új beton védmű kiépítési nyomvonal a strand északi és déli széle mentén minősített nádas területtel határos (4a, 5a), ahogy ezt a hatályos nádtérkép és csatolt helyszíni fotók is bizonyítják. A déli részen a nádasok ránőnek a meglévő kőszórásra, az északon erősen megközelítik, nem áll rendelkezésre a védművek előterében a terveken jelölt méretű nádmentes terület. A meglévő kőszórás és közvetlen mögötte fekvő terület növényzettel benőtt. A parthoz közel a kőszórásos és természetes partok mögött idősebb fák is nőnek. (1-2-4. számú képek). Ezek kivágása, vagy életfeltételeik erős romlása valószínűsíthető a terv szerinti vasbeton védmű kialakítása során. Ezen idősebb fák térképi és botanikai állapotfelvétele csak részlegesen történt meg. Az érintett nádasok természetes partokkal való kapcsolata végleg megszűnne az új védmű miatt, és több méter széles sávban pusztulásuk várható. A strand déli szélén található kis fővényes öböl bebetonozásával nem csupán egy természetes partszakasz tűnne el, hanem az embert, mint hatásviselőt hátrányosan érintő közcélú funkciók is elvesznek. Több száz méteres környezetben ez az egyetlen hely, ahol nagyobb vízi sporteszközt, csónakot, vízi stéget szabadon megközelíthető parton vízre lehet tenni a fürdőző gyermekek zavarása nélkül, vagy kutyával lehet vízbe menni. Ez a lehetőség a védmű kiépítésével, a kőszórás kialakításával megszűnne. A természetes sólyázó lehetőség kiiktatása azt is eredményezné, hogy a most parton tárolt csónakokat tulajdonosaik a part előtti nádasba kötnék be – (ha marad valami a nádasból a védmű megépítése után), ezzel a minősített nádas végérvényes pusztulását okozva. Ez már egy szakaszon be is következett. (Megjegyzendő: a csónaktulajdonosok egy része a közeli, nyílt vízi, engedéllyel rendelkező stégjét közelíti meg az itt tárolt csónakokkal. A mederkezelő a hasonló, engedéllyel rendelkező csónakkikötőtől távoli víziállás engedélyek kiadásával maga is gerjeszti a parti illegális tárolás és/vagy a csónakok nádasba lekotásának problémáját) A hatályos vízpart rehabilitációs tanulmányterv a Gumirádli déli oldalán található öblöcskében (0+000-0+010) nem jelöl természetes partszakaszt, a tényállapottal ellentétesen. Ugyanitt az érvényes szabályozási partvonal jelentősen eltér a tényleges – a tervdokumentációban szereplő, geodéziailag bemért partvonalától. Ezáltal a területrendezési feltételek sem adták a jelenleg megvalósításhoz. A dokumentációban javasolt új partvonal nyomvonalával egyetértünk, (minthogy az a tényleges partvonalat közelíti, és nem tervez 6-8 méter mélységben betöltést a tómederbe mint a hatályos szabályozás) de annak állandósított jellegét, azon új vasbeton védmű szakasz kiépítését nem támogatjuk.	<i>tanulmányban az EVD-hez képest.</i>” Ehhez képest a jelenleg rendezetlen, betontörmelékkel és hiányosan kiépített partvédőműveken történik átépítés. A tervezés folyamán mind az Északi, mind a Déli parton csökkentettük a művi partvédőművek hosszát a korábbi EVD-ben bemutatottakhoz képest. Az északi részen lévő lidós szakasz melletti „természetes” partszakasz csak részben az. A 0+202 – 0+208 szelvények közötti szakaszon csak kőszórásos, viszont utána meglévő BVK partvédőmű található. A teljes mögöttes területet nézve a viharok utáni vízállások és természetesen beszoruló csapadékvíz megakadályozására a teljes terület egységes feltöltése szükséges. A mögöttes, közlekedő út melletti árok teljes rekonstrukciójával, a meglévő bekötő átereszt átépítésével a meglévő fák védelme miatt. Fontos kiemelni még egyszer, hogy műszaki szempontból (mind kivitelezés, mind fenntartás, mind védekezés szempontjait figyelembe véve) nem megfelelő megoldás a mesterséges partszakasz védelmének (típusának) szabdalása. Egységes megoldás szükséges. A hibahatár szó egyetlen helyen jelenik meg a munkában a VKI 4.7-es paragrafus szerinti hidromorfológiai állapot értékelésénél a természetes partviszonyokra vonatkozó állapotváltozások szempontjából az alábbi mondattal: – <i>a jelenleg terepen tapasztalható partviszonyokat a 16 évvel ezelőtti felméréshez hasonlítani csak hibákkal terheltlen lehet, a kérdéses 15 m (0,006%) hibahatáron belül van;</i> A Víz Keretirányelv szerinti értékelés egy-egy víztestre vonatkozik, annak állapotváltozását ítéli meg. Így csak a teljes víztest szempontjából történhet meg a vizsgálat. A víztest egésze szempontjából pedig a megállapítás megállja a helyét. A Gumirádli strand környezetében a jogszabályilag lehatárolt természetes partszakasz csak az északi oldalon található, amit a tervezett fejlesztés csak néhány m hosszon érint. A jogszabályban kijelölt természetes partszakasz érintettsége, ha a 214 m-hez viszonyítjuk akkor 1-1,5 %. A tervezett kialakítás nem gátolja annak keleti szélén a szükséges funkciók kialakítását. Amennyiben az Önkormányzat jelzi sulya kialakítás szükségességét az a partvédőmű részeként is tervezhető. Erre azonban nem kaptunk jelzést. A szakértő csak a jogszabályokban, jelen esetben a hatályos TNM rendeletben (14/2005. (IV. 21.) kijelölt kategóriákat vizsgálhatja, a véleményező is elismeri, hogy a déli szakaszon a hatályos jogszabály nem jelöl természetes partszakaszt. Ennek módosítására a jelenleg folyamatban lévő területi tervezés adhat lehetőséget.
2.	II. A strand déli oldalán található természetes kis öbölbe keletről torkolló felszíni vízelvezető árkot - melyet a terv nem jelöl - ne rekesszék el az új beton partvédelemmel, gondoskodjanak az árkon át a magaspart felől érkező felszíni és felszín alatti vizek tóba jutásáról. <u>Indoklás:</u> Ebbe az öbölbe torkollik a 3480/10 hrsz közút déli oldala mentén egy nyílt földárok, mely a magaspart és a környező területek felől érkező csapadékvizeket, rétegvizeket vezet a tóba. Az árok torkolatát a tervezett védmű induló szakasza keresztben lezárja (+000 - +005 szelvények között). A terven nincs utalás a probléma kezelésére. Közelmúltban a Gumirádli strandon és szomszédos területeken végzett terepmunkák során a meglévő nyílt vízelvezető árkok és csóátereszek egy része koncepció nélkül betemetésre kerültek, ahogy az említett kelet-nyugati irányú árok természetes torkolati zónája is. Lehetséges, hogy a tervezők ezért is nem észlelték ezt a kis időszakos vízfolyást, ami a kis öböl kialakulásához is hozzájárulhatott. Az árkon érkező vizek visszaduzzasztása komoly kockázatot jelent nem csak a védművekre, hanem a közeli magaspart állékonyságára nézve is. A visszaduzzasztás a torkolat előtti szakasz feltöltéssel való elzárása miatt részben már most is megvalósul.	A területen a partvédőmű mögött csapadékvíz bevezető árok épül. A tervezett árok a tervezett feltöltési szinteknek megfelelő eséssel rendelkezik. A terven nem szereplő árok zavartalan lefolyását a partvédőművön keresztül, zárt bekötővezetékekkel biztosítani lehet. A képek alapján a meglévő árok inkább szikkasztó árokként funkcionál, vagy folyásfenékszíntje a Balaton üzemi vízszintje alatt van, ezért tapasztalható benne folyamatos vízállás, ugyanakkor el van gazosodva a karbantartás hiánya miatt. Az említett nyílt földárok valószínűsíthetően részben betöltött, ezért nem volt megtalálható a tervezéshez készült geodéziai felméréskor. A tervezett beavatkozás a strand területén történik (a betorkollás környezetében a 3499/6 hrsz-ú területen). Amennyiben az Önkormányzat a csapadékvízvezetést rendezni, fejleszteni szeretné, akkor a partvédő mű végénél a földmedrű árok bekötését a Balatonba is megteheti. A becsatlakozás megfelelő kialakítását csak a mögöttes vízelvezető rendszer teljes felmérése után lehetséges elvégezni.

Észrevétel	Válasz
3. III. Javasoljuk, hogy a szabályozási partvonal és vízparti terv egyeztetésben és jelen eljárásban is egyaránt részt vevő szakigazgatási szervek vizsgálják felül és fontolják meg, hogy az I.-II észrevételek közt említett (Gumirádi 0+000-0+010 szelvény között) ténylegesen természetes partvonalú torkolati öblöt természetes partszakaszként jelöljék a készülő tervezetekben. <u>Indoklás:</u> Jelen terv „bennfentes” partvonal egyeztetési információkra hivatkozva jelöl a hatályos jogszabályoktól eltérő nyomvonalú partvonal szakaszokat. Végleges beavatkozásokat tervez a még nem hatályos szabályozási partvonalnak megfelelően. Ismereteink szerint a készülő vízparti tervek részletes társadalmi egyeztetése 2019 novemberével lezárult. Az akkor közzétett dokumentáció még a jelenleg hatályos partvonal szabályozást tartalmazta, nem az újat. Úgy tudjuk, az új partvonal szabályozás társadalmi egyeztetése nincs tervben – a nyilvánosság számára egyelőre nem megismerhető, véleményezésére nincs lehetőség. Emiatt ez úton igyekszünk az érintettek figyelmébe ajánlani a partvonal szabályozást érintő észrevételünket.	A javaslat elfogadása nem a kérelmező hatásköre. Ettől függetlenül jelezzük, hogy a KHT 5.5.2.2. fejezet foglalkozik részletesen a természetes partszakaszok érintettségével. Eszerint: „A természetes partszakaszok érintettségének vizsgálata kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon, hiszen Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 74. § (1) bekezdése szerint a természetes partszakaszokat meg kell őrizni, azokon művi part nem építhető ki. Ezért vizsgáltuk a jelenleg még hatályos vízpart-rehabilitációs terveken jelölt természetes partszakaszokat és a jelen munkában beavatkozással érintett területek, partszakaszok viszonyát. Az alábbiakban ábrákkal és fotókkal dokumentálva mutatjuk be az egyes helyszínek valós állapotát és a jogszabályi anomáliákat. A hatályos vízpart-rehabilitációs terveken jelölt természetes partszakaszokat az ábrákon piros vonal jelöltük.” A hatályos, Balatonkenese vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló (14/2005. (IV. 21.) TNM rendeletben jelölt megőrzendő természetes partvonal megegyezik a KHT-ban vizsgált természetes partszakaszokkal. Eszerint – lásd az említett TNM rendelet és a KHT 5.5.2.2. fejezet táblázatának 9. pontja – a Gumirádi strand esetén csak a strand északi oldalán húzódik jogi értelemben természetes partszakasz. Azzal egyetértünk, hogy szükség lenne az ellentmondások feloldása érdekében a jogi partvonalak jellegének felülvizsgálatára, azonban jelenleg a KHT során a hatályos lehatárolást kellett figyelembe vennünk.
4. IV. Javasoljuk, hogy az átépítésre kerülő vasbeton partvédőművek minta keresztelvényein a hullámtörő gerenda teteje és a járólemez között ábrázolt 30 cm-es szintkülönbséget balesetvédelmi szempontból vizsgálják felül, a fellépés magasságát 20 cm-t nem meghaladóra csökkentik. <u>Indoklás:</u> A tervezett 30 cm magas fellépés a szokványos közforgalmú gyalogos tereplépcső méreteket (12-15cm), általánosabban elterjed balatoni hullámtörő gerenda magasságot (0-17-20 cm) jelentősen meghaladja. A megközelítési irányból (part felől) nehezen felmérhető a szokatlan magasság. A nedves, csúszós környezet botlás esetén csak fokozza a problémát. Javasoljuk az eljárásban résztvevő állami főépítészek állásfoglalásának megkérését a témában.	A hullámtörő gerenda kialakítását (kifejezetten a nevéből is adódó) funkció ellátása miatt választották a tervezők. A tervezés elsősorban vízügyi célból történik, a kezelőtől kapott mintakeresztelvényeken is 30 cm szerepel. Megjegyezzük, hogy a geodézia felméréseken 0-30 cm közötti szintkülönbségeket tapasztaltunk. Műszaki szempontból 20 cm-től kisebb szintkülönbséget nem tartunk elfogadhatónak (a hullámtörő gerenda nem lépcső). A partvédőmű funkciójából adódóan a társadalom felelőssége a partvédelem kialakításának elfogadása. A partvédőmű nem sétány, mellette a kőszórás is veszélyes. Ugyanakkor a kiviteli tervezésnél az Önkormányzatokkal egyeztetett helyeken a víz megközelítéséhez lépcsőfokok kialakítását is elő lehet irányozni a biztonságos beközelítéshez.
CSOPAK Csopak-Paloznak Horgászegyesület	
1. Mint Ön előtt is ismert községünk nagyon csekély mértékben rendelkezik olyan partszakasszal, amely az év bármely időszakában akadálytalanul megközelíthető. Ennek következtében tagságunk és a rendszeresen érkező horgász turisták részére a partról történő horgászat lehetősége minimális. A csopaki közforgalmú BAHART kikötő értékesítésével a még meglévő – hajózási időszakon kívüli – parti horgászati lehetőség várhatóan tovább csökken. E célra tulajdonképpen egyetlen lehetőség maradt, mégpedig a község nyugati partszakasza, közismert nevén „Apácastrand”, mely terület természetben az Örkény István sétányon, a 465/1 hrsz. alatt található. A partszakasz jelenleg leromlott állagú betonnal és kőszórással védett, mélyfekvésénél fogva az év nagy részében víz alatt áll az üzemszint 120 cm-re történő emelése miatt. A „Csopak vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról” szóló 16/2005. (V.5.) TNM rendelet a terület feltöltését és növelését irányozta elő új szabályozási partvonallal, bevédett partszakaszként. A terület besorolása zöldterület (közpark) parti sétánnyal. A helyzet tarthatatlanságát felismerte Csopak község Önkormányzata is. A hatályos „Szabályozási terv” a nevezett partszakasz bővítését a TNM rendelettel megegyezően tartalmazza. A Balaton parti zöldterületek és parti sétányok kialakítását – a korábbi Balaton törvényt felváltó – 2018. évi CXXXIX. törvény is előírja. Tagságunk örömmel értesült a szóban forgó hatástanulmány elkészítéséről és a fent jelzett problémák mérséklésének a lehetőségét feltételezte a tartalmának megvalósítása során. A dokumentum áttanulmányozása alapján azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a nevezett – „Apácastrand” elnevezésű, a 465/1 hrsz. alatt található – partszakasz nem szerepel a dokumentációban. A nevezett partszakasz községen belüli elhelyezkedéséről, jelenlegi állapotáról és a tervezett új szabályozási vonalról rendelkezésre álló dokumentumokat mellékletként csatoljuk. Kérjük tisztelt Főosztályvezető Urat, hogy a hatástanulmány kapcsán tartott „virtuális közmeghallgatás” keretében Egyesületünk észrevételét e tárgyban figyelembe venni szíveskedjék és kérjük intézkedését az említett – „Apácastrand” – partszakasz hatástanulmányba történő beillesztésére és a partvédőmű új szabályozási partvonalon történő kiépítésére, a mögöttes terület feltöltésével.	Az érintett területet, és a partvédőmű átépítés szükséges helyszínét az alábbi ábra mutatja Az önkormányzat ugyan nem jelezte az Apácastrand átépítésének szükségességét, de a véleményező által küldött képekből (és a vonatkozó 16/2005. (V. 5.) TNM rendeletből) valóban az derül ki, hogy a terület a vízpart-rehabilitációs terv alapján „újonnan kialakítandó közterület, önkormányzati elővásárlási joggal terhelt terület”. Így a kérést jogosnak ítéljük. A továbbtervezési folyamatba e helyszín bekerülhet, kizárólag a meglévő partvédő mű átépítésével és a sétány mögötti víz visszavezetésével. Ennek ténye jelen KHT megállapításait nem befolyásolja, mivel a meglévő mű átépítése természetes partszakaszt, minősített nádist nem érintene.

Észrevétel		Válasz
		(Megjegyezzük az átépítendő partvédőműtől északra már természetes part és 3/b osztályú nádas található (lásd az alábbi két ábrát), így erre a területre is vonatkoznak mindazon javaslatok a KHT-nak, melyek az ilyen területen történő kímélő munkavégzésre, a munkaterület gondos lehatárolására vonatkoznak. Ugyanez igaz a területen található idős fák védelmében is. Nádasok a terület mellett Természetes partszakasz
Garádi Péter Ábrahámhegy		
1.	A január 18-i határidő előtt hozzá kívánok szólni a balatoni partrendezéshez. Az általam megismert anyagok (hatástanulmányok) alaposak és szinte mindenre kiterjedők. Így ezekben olvastam a tó kotrásáról is. A korábbi iszapcsapdákból és lepelkotrások révén 5,6 millió m³ iszap eltávolítását tartják indokoltnak, persze nem egyszerre. Ugyanakkor a bemutatott iszap elhelyezést szolgáló zagyterek kicsik. Ezért a folyamatos ürítésük lehet a megoldás, elsősorban a Balatonyörök és Vonyarcvashegy közötti jelenleg is működő zagyterék. Ezt az elmúlt évben is ürítették, teherautókkal közúton elszállítva a kiszáradt iszapot (balatoni üledéket). Ez a módszer rendkívül drága és környezetszennyező. Az iszap elhelyezésére javasolják a nyirádi volt bauxitbányák rekultivációira való felhasználást, mely önmagában 1 millió m³-t venne át. A Balatonból a jövőben is folyamatosan ki kell termelni az iszapot, ezért célszerű lenne a Balatonyörök és Vonyarcvashegy között működő zagyterékhez vasúti iparvágányt leágaztatni a Tapolca-Balatonszentgyörgy vasútvonalról. Így jóval olcsóbban és környezetkímélőbbben lehetne az iszapot távolabbi helyekre elszállítani.	A partvédőmű tervvel kapcsolatosan nincs kifogás, a többi rész a párhuzamosan futó „A balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek javításával megnevezésű húzóprojekt előkészítési feladatainak ellátása, a Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések, mederkotrások tárgyában” projekt része. Ennek KHT-ja benyújtásra került a Veszprém Megyei Kormányhivatalhoz. (Jelezzük, hogy a javasolt megoldás a szállítást valóban olcsóbbá tenné, de a kivitelezése sokkal drágább és nem biztosít kellő rugalmasságot sem, ha az elhelyezés több helyszínt érint.)
Homonnay Zsombor Ábrahámhegy		
1.	Figyelemmel a VIZITERV Environ Kft. által készített, „A Balatonpart közterületei partvédő műveinek és közvetlen háttérterületeinek rendezésére vonatkozó környezeti hatástanulmányra” a Balaton partrendezési kérdéséhez két témakörben szeretnék hozzászólni. 1. Parti sétányok vonatkozásában az elsőként csatolt dokumentum alapján, korábban már más fórumokon (BFT, KDVI, LECHNER Tudásközpont) is javaslatot tettem sétány funkciójú mólószáraz kialakítására. A tó üledékének továbbhasznosítására vonatkozóan öt éves munkám összefoglalását mellékelem.	A megküldött anyagok közvetlen kapcsolódását jelen KHT szempontjából sajnálatos módon nem tudjuk értelmezni. A tervezési feladatnak nem része a mólószáraz építésének lehetőségét vizsgálni. A projekt kapcsán a Balaton meder irányába nem tervezhető művi létesítményt.
Honti Márk - Istvánovics Vera		
1.	A környezeti hatástanulmány (KHT) már-már szörszálhasogató részletességgel foglalkozik a tervezett beavatkozások lokális hatásaival (például: „A tervezett munkálatok Balatonberény területén 2 védett növényfaj (bugás sás, gyilkos csomorika), néhány egyedét is érintik, ezek áttelepítéséről gondoskodni kell.”), úgy tűnik azonban, hogy a nagy alaposság fő célja a tágabb, de a projekthez szorosan kapcsolódó összefüggések mellőzésének elrejtése. A legfontosabb átfogó hiányosságok: A KHT szerint „2019-től a környezetvédelmi engedély és a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági Osztálya 35700/9132-14/2018. iktatószámú határozata alapján véglegesen módosult a vízjogi üzemeltetési engedély.” Ugyanakkor a Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala által VE09Z/04872-127/2018 számon kiadott környezetvédelmi engedély csak 2023. november 30-ig érvényes. Tekintetbe véve a környezetvédelmi engedély kiadásakor elsősorban a Balatonfelvidéki Nemzeti Park által bemutatott, megalapozott kifogások sorát, a 2019. évi rekord méretű algacsupot és az újabb kutatási eredményeket, egyáltalán nem biztos, hogy a +120 cm-es vízszinttartásra vonatkozó környezetvédelmi engedélyt meghosszabbítják majd. Amennyiben nem, a jelen KHT tárgyát képező projekt tárgytalan, annak értelme csak akkor lenne, ha biztosan „végleges” maradna a +120 cm-es vízszinttartás.	A KHT tartalmi követelménye a tervezett beruházás kivitelezésével érintett közvetlen hatásterületen a legjelentősebb hatásviselő élőlénycsoportok vizsgálata, ezen élőlénycsoportok vizsgálati eredményei alapján a kivitelezés előtti állapot bemutatása, ill. a beavatkozások várható hatásainak értékelése. A természetvédelmi jelentőségüknek fogva az egyes élőlénycsoportok felmérése során külön ki kell emelni a védett fajok előfordulását, ill. a védett fajok állományaira gyakorolt várható hatásokat. A KHT készítésében résztvevő élővilágvédelmi szakértő feladata szükség esetén a védett fajok állományait érintő kedvezőtlen hatások mérséklésére vonatkozó javaslatok megfogalmazása is. Ezen elvárásoknak igyekeztünk megfelelni és a megfelelő részletettségű anyagot elkészíteni, így az ezzel kapcsolatos kritikát visszautasítjuk. A környezetvédelmi engedély meghosszabbításáról nem tisztünk nyilatkozni, a meghosszabbítás lehetőségét a 2023-ban esedékes felülvizsgálat alapján lehet majd eldönteni. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a partvédőművek többsége még a 100 cm vízszintre került korábban kiépítésre, emelésük már a 110 cm-es üzemi vízszint emeléshez szükséges lett volna. Ráadásul a tervezett fejlesztéssel érintett védőművek egy jó része jelentősen avult, statikailag nem megfelelő, sőt számos esetben balesetveszélyes. Ezt a KHT is kiemeli lásd KHT 2.1. fejezet: „A módosítás célja jelen esetben számos helyszínen kettős, hiszen a vízszintemeléshez történő alkalmazkodás mellett az elavult és felújításra szoruló, sok esetben balesetveszélyes partvédőművek jó karba helyezése is megvalósul a tervezett fejlesztés során.” Így a tervezett beavatkozás, azaz a jelen KHT tárgyát képező projekt akkor sem tárgytalan, ha esetlegesen 2023-ban a +120 cm-es vízszinttartás engedélyje nem kerülne meghosszabbításra.

Észrevétel	Válasz
2 A Balaton szabályozási szintjének megemlése kapcsán „A környezeti hatásvizsgálati eljárás során a parti települések önkormányzatai és a hatóságok felhívták a figyelmet a tervezett vízszintemelés lehetséges ökológiai, település-környezeti, településüzemeltetési és turisztikai szempontú kedvezőtlen hatásaira. Ezek csökkentésének lehetséges eszközei a partvédő művek emelése, a kapcsolódó mögöttes háttérterületek feltöltése, a befolyó déli kisvízfolyások rendezése szerepelt, ezek mellett a vízhasználat és a vízminőség megőrzésének szempontjai szerint is kiemelkedő fontosságú kotrás.” Ha elismerten vannak ilyen kedvezőtlen hatások, akkor azok felszámolására legalább egy alternatívának meg kellene jelennie a KHT-ban: nem szabad ilyen magas vízszintet tartani. A kutatások szerint a nádasok pusztulását és a klímaváltozás hatására kiújult algásodást részben a magas vízszintnek tulajdoníthatjuk. Lehet azon vitatkozni, hogy mekkora ez a rész, de nem lehet úgy tenni, mintha ezek a problémák – melyekre a partvédő művek rendezése semmiféle megoldást nem nyújt – nem léteznének. Ráadásul a hidrológiai elemzések alapján a +120 cm-es szabályozási szint nem alkalmas az éghajlatváltozás során várható hosszabb aszályos időszakok alatt bekövetkező alacsony vízállás elkerülésére: a hatályos vízszintszabályozási rend mellett is be fognak következni extrém alacsony vízállások. Így az az érvelés, hogy a jelenlegi vízszintszabályozási rend az éghajlatváltozás káros hidrológiai hatásai elleni egyetlen lehetséges védekezési mód, nem állja meg a helyét. Ebből következik az is, hogy a magas vízszinttartás kedvezőtlen hatásai ellen igenis lehetséges a magas vízszinttartás feladásával védekezni.	Ahogy a véleményező is leírja („a Balaton szabályozási szintjének emelése kapcsán”) a felvetett vélemény nem jelen KHT tárgyához tartozik, hanem 2018-ban engedélyezett tevékenységhez, azonban, ahogy azt az előző pontban leírtuk, a partvédőművekre vonatkozó fejlesztés ennek hiányában is szükséges. Megjegyezzük, hogy a vízszint emelés szükségességét jelen KHT is ismerteti, lásd többek között az alábbiakat: A KHT 1.2. fejezete (4-5. oldal) „A síófoki zsilip üzemeltetési engedélyében megfogalmazott vízszintekre vonatkozó követelményeket az elmúlt évek/évtizedek szélsőséges időjárási helyzete miatt egyre kevésbé lehet teljesíteni. Aszályos időszakban a minimális vízszintek alatti, nedves időszakban a maximális vízszintek feletti vízállások fordultak elő. A klímaváltozás hatásainak mérséklése, a szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedése, a tóban történő tározás lehetőségének megteremtését igénylik. Ennek eszköze a szabályozási szint maximumának emelése, ami az eddigieknél tágabb lehetőséget jelent a vízkészlet-gazdálkodásban. A Balaton vízgazdálkodási gondjainak enyhítésére gyakorlatilag egyetlen és jelenleg megvalósítható hatékony műszaki megoldás a tómederben történő tározás. Ezzel a befolyó víz mennyisége és minősége nem változik, csak az évszakos vízmennyiség változások hatásait tompítjuk, azaz rendelkezésre álló vizet osztjuk be jobban. Ezért került engedélyeztetésre 2016-ban próbaüzemként, majd 2019-ben végleges módon a felső szabályozási szint 10 cm-rel való emelése, mely a tó nyári kisvízeinek előfordulását az eddigi 75 % helyett 92 % biztonságra teszi elkerülhetővé. A vízhasználatokat támogató stabil állapot elérése érdekében került tehát a vízszint-szabályozás felülvizsgálatra, a vízszint emelése, ezzel megteremtődött a mederben való többlettározás lehetősége. A KHT 2.2. fejezet (17. o. első bekezdés vége) azonban valóban leírja azt is, hogy: „A szabályozási vízszint emelése természetesen nem alkalmas a halmozódó csapadékhiány okozta krónikusan alacsony vízszintek elkerülésére, de az átmeneti vízmennyiségi gondokon segíthet.” A KHT-ban olyan állítás, hogy „a jelenlegi vízszintszabályozási rend az éghajlatváltozás káros hidrológiai hatásai elleni egyetlen lehetséges védekezési mód” nem szerepel, helyette a következő a megállapítás: az egyetlen és jelenleg megvalósítható hatékony műszaki megoldás. A klímához kapcsolódó értékelésnél (5.3.1.2. fejezet eleje) is az szerepel, hogy „ A projekt a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez kapcsolódik, tekintettel arra, hogy a Balaton üzemi vízszintjének emelése a klímaváltozás következményeként (is) vált szükségessé, jelen projekt pedig az üzemi vízszint emelése miatt szükséges beavatkozásokat foglalja magába.” Tehát itt sem kizárólagosságot mond ki, hanem hogy részben a klímaváltozás indokolta a vízszintemelést.
3. „A parti területeken helyszínenként többnyire apró, néhány 10 vagy száz m hosszon kerül sor beavatkozásra, összességében azonban igen jelentős, több, mint 50 km hosszon végeznek majd átépítést, felújítást, egyébként beavatkozást. Ez a teljes balatoni partvonal (kb. 235 km) közel negyede, a kiépített, művi part (kb. 100 km) fele.” Hogyan érinti majd a projekt az épített környezetet és a természetes élőhelyeket ott, ahol a partvédőműveket nem magasítják? Azaz: milyen hatások várhatók a beavatkozásokkal közvetlenül nem érintett, háromnegyed résznyi parti területen, melynek jelentős hányadán a tulajdonviszonyok miatt hosszú távon sem valószínű a magas vízállás elleni védelem erősítése?	Magánterületen a Megbízó nem végezhet beavatkozást, ahogy ezt részletesen kifejtettük már több vélemény kapcsán (lásd részletesen Balatonakarattya 8.) Az épített környezet a partvédő művek vonatkozásában megújul, a balesetveszély megszűnik. A beavatkozási helyszínek területbejárás, geodéziai felmérés, az Árvízi Kockázatkezelési Terv felülvizsgálata során végzett modellezések, az Önkormányzatokkal történt egyeztetések, valamint a vonatkozó 30/2008 (XII.31.) KvVM rendelet előírása és a kezelő elvárása alapján kerültek meghatározásra. Ez azt jelenti, hogy a többi érintett közterületen a partvédőművek fejlesztése nem szükséges. A jelen projekt tárgyat képező beavatkozások jellemzően meglévő partvédő műveket és azok közvetlen háttérterületeit érintik. A tervezett beavatkozások kivitelezéséhez kapcsolódó fizikai bolygatás és degradáció a beavatkozások helyfoglalásával érintett felületeken, ill. a kivitelezéshez szükséges munkaterületen érvényesül. Ezen munkaterületek jelenlegi, beavatkozás előtti kiindulási állapotával, valamint a kivitelezéshez kapcsolódó várható hatásokkal a környezeti hatástanulmány részletesen foglalkozik minden hatásviselő környezeti elem vonatkozásában. A hatásviselő környezeti elemek között a dokumentáció kifejezetten nagy hangsúlyt fektet az élővilágra gyakorolt hatások bemutatására. A jelen hatástanulmány tárgyat képező tervezett beavatkozások, ill. az azokhoz kapcsolódó hatótényezők jellegéből adódóan a kivitelezést követően az élővilágra gyakorolt hatások is alapvetően a kivitelezéssel érintett meder és partfelületeken érvényesülnek majd. Összefoglalóan tehát azt mondhatjuk, hogy a projekt keretében tervezett beavatkozások a kivitelezéssel nem érintett természetes élőhelyekre várhatóan nem gyakorolnak értékelhető mértékű hatásokat.
4. Mi várható a további klímaváltozás során? Ha sikerül (és engedélyezik) továbbra is a +120 cm-es vízszint-tartást, szükséges lesz további partvédőművek megemlése a 3. pontban felvetett kérdések miatt, szükség lesz továbbá az esővíz elvezető infrastruktúra átalakítására, belvíz elleni védekezésre. Az időjárás változékonysága és az előrehaladó éghajlatváltozás miatt már a közeljövőben is elkerülhetetlen, hogy a vízszint néha jelentősen a szabályozási szint alá süllyedjen. Ekkor a megemelt partvédőművek alatt 60-80-100 cm-rel felsejülő víztükör valóban riasztó látványt nyújt majd. Így vagy úgy: teljesen hiányzik a tervezett beavatkozások hatásainak vizsgálata a klímaváltozás tükrében.	A kérdés itt sem jelen KHT tárgyához, hanem a vízszintemelés hatékonyságára vonatkozik (ami a 2018-as KHT tárgya volt). Ahogy ettől függetlenül az előzményeknél, illetve jelen tevékenység szükségességének bemutatásánál leírja a KHT a klímaváltozás hatásainak mérséklése, a szélsőséges időjárási események gyakoriságának megváltozása, a tóban történő tározás lehetőségének megteremtését igénylik. Ennek eszköze a szabályozási sáv maximumának emelése, ami az eddigieknél szélesebb tartományban történő vízkészlet-gazdálkodást jelent. A maximális szabályozási vonal 10 cm-rel való emelkedésének hatására a tó nyári kisvízeinek előfordulása az eddigi 75% helyett 92% biztonsággal kerülhető el. A vízszintszabályozás módosítása, a 120 cm szabályozási vízszint tartása a klímaváltozást is figyelembe véve várhatóan nem tud mindig/minden évben teljes körű megoldást adni a nyári, rekreációnak kedvező magas vízszintállások fenntartására. Ahogy azt az elmúlt évtizedek is bizonyították 8-10 éves ciklusokban számítani kell magas és alacsony vízállású évekre, sőt ezek akár több évben egymás után való megjelenésére. A tartós, több évben egymás után jelentkező negatív vízmérlegek kedvezőtlen hatását a most alkalmazott magasabb vízszintről való indulás sem tudja teljes mértékben kiegyenlíteni, legfeljebb csak enyhíteni azt. A tervezett vízszintszabályozás módosítás tehát csak az egyik módja az alkalmazkodásnak, a szélsőségesen száraz időszakokban az alkalmazkodás más módját is alkalmazni kell (pl. fürdőzési szokásaink módosítása, a Balaton fürdővízen kívüli vonzeróinak erősítése, más vonzerók kialakítása stb. Érdemes ehhez hozzátenni, hogy ökológiai szempontból az lenne kedvező, ha a vízszintek követnék a Balaton

	Észrevétel	Válasz
		természetes vízjárását. Mind éven belül, mind több éves időszakban kelleneke alacsonyabb és magasabb vízszintű időszakok, ahol a vízmozgás tágassága 40-60 cm-t jelent. Ez a tapasztalatok alapján kedvezően hatna a nádasokra, amelynek regenerálódása és terjedése minden, a parti növényzethez kötődő más fajcsoport esetén is előnyös. Abban tehát egyet kell érteni a véleményezővel, hogy ugyan „A Balaton vízgyűjtőterületére hulló csapadék éves összegében várható változás nem számottevő, az évszakos, a havi (illetve hosszabb távon a féléves csapadékmennyiségekben is) jelentősebb eltolódásokat jeleznek előre; különösen a nyári csapadékösszeg csökkenése markáns és mindkét klímamodell által előrejelzett.” (KHT 5.1.3.4. fejezetéből idézet.) Tehát a nyári időszakban várhatóan előfordulnak majd kisebb vízszintek. Emiatt is fontos, hogy a nyári időszak magasabb vízszintről indulhasson, hiszen így valamelyest mérsékelhetők a vízhiányos időszakok kedvezőtlen hatásai. Ez azonban nem mentesíti a tervezőket a jelenlegi üzemi vízszintnek és jogszabályi háttérnek való megfelelés alól, a tervezett partvédművek szintjei ezek alapján kerültek kijelölésre. A KHT a vonatkozó 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet előírásait, tartalmi követelményeit figyelembe véve önálló részben foglalkozik a klímakockázattal, tehát annak állítása, hogy teljesen hiányzik, erős túlzás.
5.	„Alapvető fontosságú mind a területhasználat, mind a kivitelezési munkák terhelése, zavarása szempontjából, hogy a tervezett fejlesztési munkákat az üdülési szezonon kívüli időszakban végezzék el.” Ez, és a szükséges források ütemezésének nem-ismerete azt jelenti, hogy a projekt akár 4-5 évig is elhúzódhat. „Az építés alatti ideális vízszint +0,50 m (103,91 mBf.)” Akkor tehát várható, hogy éveken át +50 cm-re eresztik ős elején a Balatont? Vízpótlási lehetőség nélkül ez fölöttébb kockázatos lépés lenne. A tanulmány az optimális (igen alacsony) vízálláson túl nem részletezi, hogy milyen vízállás-tartományban végezhető a kivitelezés és hogy ez milyen kockázatokat jelent a tó vízgazdálkodása szempontjából.	Valóban, igen fontos a tervezett beruházás (és a húzóprojekt más elemei) feladatainak térbeli és időbeli ütemezése és szervezése. Ezért már a beruházónak is felelőssége a tervezett beavatkozások kiírásnak átgondolása, ütemezése. Ezt a KHT is kiemeli a javaslatok között. A kivitelezési munkát gyakorlatilag különböző vízállások esetén is meg lehet valósítani, de természetesen a magasabb vízállás nehezebbé és időben hosszabbá teszi a beruházást. A kivitelezőnek előírásokat lehet tenni az időbeni korlátozásokra, és ahhoz kell megválasztania a technológiát (akár mederelzárást, víztelenítést vagy megfelelő vízalatti munkavégzéshez szükséges feltételek biztosítását). Léteznek meglévő műszaki megoldások a munkaterület lehatárolására, azon belül alacsonyabb vízszinttartásra az ideális építési állapotok elérése érdekében. Ezért nem kell a Balaton leereszteni. Mindamelllett megjegyezzük, hogy az észrevételt megfogalmazó itt az alacsony vízállást kockázatosnak ítéli meg, míg a 2. pontban ő maga tesz javaslatot a tervszerű alacsonyvízes időszak tartására.
NŐK A BALATONÉRT EGYESÜLET		
	Kérjük, hogy még ne záruljon le a hozzászólás lehetősége. Két hétre lenne szükségünk, hogy a helyi NABE csoportokkal együtt (18 település), javaslatokat fogalmazzunk meg. Mostani észrevételeink e kérés indokolását szolgálják.	Hatóság kompetenciája a szabott határidő módosítása.
1	... az egyes helyszíneken maguk az érintettek is tettek már lépéseket a probléma kezelésére, illetve eltérő elképzeléseik lehetnek annak a függvényében, hogy számos strand a közelmúltban fejlesztésen esett át... ...a helyiek féltik az MTÜ támogatással 2018 óta megvalósult strandfejlesztéseket. Ennek értéke 3 év alatt -165 strandon -összesen 10 milliárd forintot jelent (strandként átlagosan 60 millió forintot). Nem hisszük, hogy a közeljövőben hasonló mértékű támogatásra ismét számíthatunk, ha a jelen projekt megvalósítása során sérülnek, esetleg megsemmisülnek.	Ahogy azt a véleményező is idézi a KHT-ből: "A zöldfelületek állapotát a fakivágás mellett a feltöltések is számottevően módosítják. A partvédmű megemlése esetén a mögöttes területek feltöltése elengedhetetlen, hiszen, ha azok mélyebben maradnak az balesetveszélyes (ha szegélyként jelenik meg a magasabb védmű), még nehezebbé válik az esetlegesen átcsapó vizek elvezetése, romlik a közterület és a tó közti kapcsolat. A feltöltés azonban a meglévő strandgyep óhatatlan felszámolásával, a fák gyökérzetének betöltésével jár. "A humuszolásra, újragyepesítésre, favédelemre, egyedi favédelemre vonatkozó javaslatokat figyelembe véve a zöldfelületek állapota nem változik számottevően. Megjegyezzük, hogy néhány helyen a tervezett beavatkozások nemrég felújított sétányok, parkosított felületek mentén valósulnak meg. Ezen a helyeken ezeket az érintettség függvényében teljeskörűen helyre kell állítani, amennyiben eredeti állapotban nem őrizhetők meg. (Gondolunk itt a sétány, park térkövezésére, virág, évelő, cserje kiültetésére.) A tervek a közterületeken található bútorzat, játszószerkezetek, lámpák, létesítmények stb. beavatkozás előtti szükség szerinti eltávolítását, majd a munkák elvégzése utáni visszahelyezését tartalmazzák. A tervek minden ilyen esetben a helyreállítást tartalmazzák, tehát a felújított strandok nem sérülnek ezen beavatkozás hatására.
Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézete		
1.	A KHT szerint a károsító hatások döntő részének nincs természetvédelmi jelentősége, mert a beavatkozások a már meglévő partvédő művek felújítására irányulnak. A partvédő művekkel határos területeket azonban érintheti a beavatkozás, ezért kiemelt figyelemmel kell eljárni, hogy a beavatkozási terület környezetében a természetes élőhelyek növény és állatvilága ne sérüljön. Az Európai Unió irányelveivel (Víz Keretirányelv, élőhelyvédelmi irányelv) összhangban ezért kedvezőbb ökológiai állapot elérésére kellene törekedni a beruházás által érintett partvonalon.	Egyetértünk a megállapítással. Éppen ezért minden helyszínen a csatlakozó területek is felmérésre kerültek, azaz a strandterületek élővilága, illetve az egyes helyeken csatlakozó nádasok. (Az utolsó mondatban az „ezért” kapcsolatot nem értjük. Az érintett területek nagy többségben jelentősen átalakítottak. Ezeket mit jelent a jobb ökológiai állapot? A nádasok helyzetének javítása nem e beavatkozások miatt, hanem a Balaton hosszútávú fenntarthatósága miatt elengedhetetlen. Ehhez az valóban szükséges, hogy további állapotromlásukat el lehessen kerülni, jelen beavatkozások során.)
2	A KHT hangsúlyozza, hogy a nádasállomány sérülése feltehetően minimális lesz a beavatkozások következményeként. Azonban a sérülés mértéke, jellege és kiterjedtsége feltehetően alulbecsült, mivel nehezen mérhető fel a környező területek sérülése a munkavégzés során. A Balaton partja már így is nagyobb (~55%) mértékben van mesterségesen beépítve, ezért kiemelten fontos lenne a természetes tóparti növényzet csökkenésének további elkerülése, sőt törekedni kellene annak növelésére. Hiányoljuk, hogy a tervezet nem tér ki olyan megoldásokra, amelynek eredményeként ez megvalósulhatna, és ezáltal javulhatna a tópart természetes élőhelyi változatossága. Célszerű lenne ezért mérlegelni az ilyen megoldások megvalósítási lehetőségeit a beavatkozási helyszíneken.	A tópart természetes élőhelyi változatossága igen fontos. Jelen tevékenység részeként tervezett beavatkozások gyakorlatilag csak mesterséges partszakaszokat érintenek, ahol ezen megoldások 30-40 éve helyt állnak. Ezeket a helyeket van lehetősége az itt élőknek és az ide látogatóknak pihenni, úszni és magát a Balatont csodálni. Az ide látogatók többségének nagy valószínűséggel nem igazán tetszene, ha a strand előtt egy széles nádas sáv húzódná (mely a jelenlegi partvédművek helyett mind a jég, mind a hullámszél és kilengés partra gyakorolt káros hatásait meg tudná gátolni). És a partról a vízfelület helyett csak ezt a nádas látná, csak ezen keresztül juthatna a vízhez. (Annak ellenére valószínűsíthető ez, hogy a partnak legtökéletesebb védelmét egy jelentős szélességű nádasöv képezné.) Ráadásul a nádasállomány akár évről-évre is változhat, ami azt jelentené, hogy a part biztonságos és tartós védelme esetenként, időszakonként sérülne, a strandok partja elhabolódna, balesetveszélyessé válna. A Balaton partján megforduló emberek érdeke más és más, mindenkinek nem lehet megfelelni. Ezért a tervezők által javasolt műszaki megoldások a meglévő partszakaszok bevált, a jelenlegi kialakítással összhangban lévő javaslatokat tartalmazzák. Természetes part művi partszakasszá alakítása nem tervezett. Van olyan Önkormányzat, ahol felismerték a nádasok kedvező hatását (pl. Vonyarcvashegy), és az egyes nádasfoltok lehetőség szerinti növelését kérték. Ez be is épült a tervbe.

	Észrevétel	Válasz
3	Felhívjuk a figyelmet, hogy a megemelt vízszint hatására a nádasállomány, és általában a természetes partmenti vegetáció hátrébb szorul a tó partvonalához képest. Amennyiben a növényzet terjeszkedése akadályba ütközne, mert pl. a mögöttes terület már be van építve, vagy éppen a mostani beruházás következtében kerülne kiépítésre, akkor a nádas közvetlen pusztítása nélkül is veszélybe kerül a természetes vegetáció. Tehát jelen beruházás nádasokkal érintett szakaszain nem csak a meglévő nádasokat kell védeni, hanem a növényzet part irányában történő terjeszkedésének is teret kell biztosítani. A KHT pozitívként kezeli, hogy az eredeti tervekhez képest mintegy negyedével kevesebb nádas fog érinteni a beruházás. Azonban, azt maga a KHT dokumentuma is tartalmazza, hogy ez azért van, mert „Általánosságban is megfigyelhető, hogy a 2015-2016. felmérés eredményeit tartalmazó nádastérképhez képest a 2019. felmérés eredményei alapján nádas foltok eltűntek, de olyan is előfordul, hogy azóta jelentek meg”. Ezek alapján javasoljuk, hogy az olyan átépítéssel érintett szakaszokon, ahol a partvonal előtt nádas található, a BVK típusú partvédmű helyett a vízi és szárazföldi élőhelyek közötti természetesebb kapcsolatot biztosító mérnökbiológiai megoldásokat alkalmazzanak (pl. enyhébb részű kialakítása, állékonyságot javító szövetbe ültetett őshonos vízparti növényfajokkal).	Az első megállapítással egyetértünk. A háttér további beépítését el kell kerülni, azonban ez nem tárgya jelen KHT-nak, erre vonatkozó kereteket a terület-és településrendezési tervek, valamint a készülő közcélú területfelhasználási tervek tartalmazzák A második megállapítás téves értelmezés. A műszaki tervezők és a környezetvédelmi-természetvédelmi szakértők folyamatos egyeztetése, a tervek formálása miatt csökkent az EVD-hez képest a nádas érintettség. Korábbi válaszban már leírtuk a partvonal szabdalásának hátrányát. A felvetésben említett, egy-egy strandon lévő nádas szakaszok elég rövidek (többnyire csak néhány m hosszúak) ahhoz, hogy egy összefüggő meglévő partvédművet szabdalni lehessen. A tervezett beavatkozások ráadásul nem 1-2 évre szólnak, hanem 20-50 évre. Arra is kell gondolni, hogy az említett nádasfoltok (melyek rátelepültek a művi partra) akár meg is szűnhetnek (szélsőségesen magas vízállás vagy esetleg mesterséges beavatkozásnak köszönhetően). Ilyen esetben a partvédelem hiányossá válik, a parti területek is sérülnek. Ezért javasoljuk ezen rövid szakaszoknál is az átépítést, kiemelve, hogy törekedni kell a nádasfoltok megőrzésére, építéskori minimális bolygatására, lehetségszerűen ideiglenes át-, majd visszatelepítésére.
4	A KHT szerint 32,5 km hosszúságban (a jelenleg meglévő partvédművek 1/3-a) a meglévő partvédmű elbontását, majd jellegének megfelelő új műtárgy építését tervezik (a KHT-ban „átépítés”-ként szerepel). Annak ellenére, hogy a KHT kijelenti, hogy „meglévő létesítmények módosításáról, korszerűsítéséről... ..van szó”, és „minimális alternatíva az egyes művek műszaki megoldásaiban lehetne, pl. a partvédő művek jellegében, anyagfelhasználásban, innovatívabb partvédő művek kialakításában” nem találtunk a dokumentációban javaslatot arra, hogy az átépítés során az élővilág számára kedvezőbb műszaki megoldások alkalmazását terveznék. Így van ez annak ellenére, hogy illetékes Hatóság az előzetes vizsgálati dokumentációra kiadott határozatában előírta: „A beruházással érintett összes területen meg kell találni, és be kell mutatni a lehető legkisebb hatással járó, a Natura 2000 fenntartási tervnek és a jogszabályi környezetnek megfelelő megoldást”. Így a jelenlegi terv azon túl, hogy szembe megy a Balaton Natura 2000 fenntartási tervében megfogalmazott irányelvekkel, az ökológiai állapot javítása lehetőségének elmulasztása. Továbbá – bár a Balatonnál ilyen jellegű felmérést nem ismerünk, a Velencei-tó esetében – világos társadalmi igény is látható a partrehabilitációra, amelyben jelentős szerep juthat az ökológiai helyreállításnak.	Általánosságban elmondható, hogy természetközeli alternatív megoldások hosszú távon megoldást jelenthetnek kisebb vízfolyásoknál, kisebb méretű állóvizeknél. A balatoni vízmozgások és jégmozgások azonban nem teszik lehetővé, hogy a vizsgált területeken megfelelő (tartós, fenntartható, az adott beavatkozási szakasz üzemeltetőjének megfelelő) ilyen megoldást betervezzünk. (Ez a Balaton mellett több helyen is jól látható, ahol pl. csak facölöpös megoldást, vagy sima kőszórást alkalmaztak. A facölöpök rövid idő alatt elkorhadnak, kidőlnek, a kőszórás elhabolódik.) A partvédelem kiváltására egy 20-40 m szélességű nádasövezet jelenthetne igazán alternatívát. Ennek hátrányáról a 2. válaszban már írtunk. Elvben a több Önkormányzatnál már kialakított és több esetben jelen tervezésben is kért lidós partszakaszok is alternatív megoldást jelenthetnek. Ezeknél viszont a lidó homokjának mederbe történő bemosódásával kell számolni, mely nagy méretben és folyamatos esetben a partszakasz feliszapolódásához vezet. Volt olyan partszakasz, ahol a korábbi években jelentős hosszban megszüntették a partvédelmet. Nagyon kellemes lankás kavicsos (gyerekbarát) partszakaszalakult ki. De gyakorlatilag 5-7 év alatt a partvonal a szárazföld irányába 5-8 m-t vándorolt. Az itt található és évente folyamatosan pótolni parti fövény mind a mederben kötött ki. Ennek megszüntetését kérték jelen tervezési folyamatban. Ez a megoldás tehát csak kisebb méretekben és igazán előtte hullámtörővel nem igazi alternatíva.
5	Az előző ponttal összefüggésben; a jelenleg partvédművel védett partokon is, de a természetes partvonalakon (pl. Balatonfűzfő) is feltétlen kívánatos lenne a beruházás megvalósításakor megfontolni olyan műszaki megoldásokat, amelyek a partvédelmi szempontok figyelembe vételével egyidejűleg az élővilág szempontjából előnyös élőhelyeket alakítanak ki. Az ilyen jellegű törekvések nem újkeletűek, és számos megoldás létezik a problémára. Figyelembe véve, hogy alternatív megoldások nem alkalmazhatók a beruházás által érintett teljes szakaszon, egy-egy kis szakaszt érintő alternatív megoldás pozitív ökológiai hatása elenyészőnek tűnhet, mivel azonban a beruházás igen nagy volumenű, összeadódó hatásuk javíthat a tó partszakaszának általános ökológiai állapotán. A teljesség igénye nélkül néhány javaslat: o „Puha” partfal + hullámtörő: az elbontott BVK típusú partvédmű helyén (illetve szakaszolva váltakozóan az átépített BVK típusúval) enyhébb lejtésű részű kialakítása geotextíliába (vagy egyéb állékonyságnövelő természetes burkolatba) ültetett őshonos fajokból álló növényzettel stabilizálva. Az így kialakult partvonal víz felőli oldalán hullámtörő kialakítása (ez történhet kőszórással, de kotort és stabilizált anyagból álló mesterséges szigetként is elképzelhető, illetve rönkműként is kialakítható). Egy ilyen mérnökbiológiai megoldás a biodiverzitás lokális növekedéséhez vezet, amelynek az élővilágon kívül a vízpartot használó emberek is hasznélvezői. o Az illetékes hatóság határozata szerint: „A természetes partszakaszokon tervezett beavatkozásokat felül kell vizsgálni, azokat el kell hagyni, vagy művi part helyett mérnökbiológiai módszereket kell alkalmazni”. A tervben szereplő természetes partok esetén a részű cölöpözése helyett vagy mellett az előző pontban említett megoldást javasoljuk, ezzel megőrizhető a partszakasz az élővilág számára kívánatos természetes jellege (pl. 3. melléklet „KHT_terep_Balatonfűzfő.pdf” file, 12. kép – az ilyen gyökerekkel benőtt partvonal kiváló ívóhelyet jelent számos őshonos halfajunk számára), egyúttal a partvédelem is megvalósul. o Jelentősen növelheti a BVK típusú partvédművek ökológiai értékét, ha szakaszolva a kövezéseken olyan élőhelyfoltokat létesítenek, ahova őshonos cserjéket ültetnek. Ezt létre lehet hozni akár szinteltolással, alacsonyabb kiszögellések építésével. o A beruházás teljes szakaszán érdemes mérlegelni, hogy a tópart ökológiai állapotának javulását nem csak a partvédmű átalakításával érhetjük el. A művi partvédelem mellett, a partvonal előtt és a partvonalától a szárazföld irányában is van lehetőség természetközeli állapot kialakítására. A víz irányában erre megoldás egy előző pontban említett változatos hullámtörők alkalmazása. A szárazföld felé pedig, a partvédmű mögötti alacsonyabb felszínű területeken új vizes élőhelyek kialakítása hozhat a biológiai sokféleséget növelő kedvező hatásokat. Célszerű mérlegelni a természetes állapothoz jobban közelítő élőhelyek kialakítását akár közterületeken is kertészeti, tájépítészeti megoldásokkal kis léptékben (akár pár tíz vagy pár száz m2 őshonos	Balatonfűzfőn a javasolt megoldás kifejezetten az Önkormányzat kérésének megfelelően lett megtervezve. A természetes partszakasz a sétányuk mellett, egy részben korábban kőszórással védett szakasz (maradványai láthatóak). A parton kialakított sétányt több helyen már elhagolta a Balaton. A partvonal szabdalt, kikagylósodott, igaz így egy változatos, vadregényes partszakaszt találunk. A parti fák gyökerei már kilátszanak, számtalan egykor szép fa fokozatosan tönkremegy, vízbe borul. A víz és jégerózió ezen a szakaszon nem igazán van ellenszere. Mechanikai védelem hiányában a sétány akár már rövidebb távon is sérül, sőt meg fog szűnni. Az Önkormányzat kérésére a kikagylósodott partszakasz vonalvezetésén nem változtattak a tervezők. Facölöpös partvédelemmel szakaszosan látnák el a kritikus helyeket. Igaz a jégelleni védelem miatt lábazati kőszórás elengedhetetlen. Bízunk abban, hogy a cölöpös védelemmel ellátott szakaszok között a természetes arculat megmarad és a megőrzött sétányról továbbra is természetközeli megőrizhető. A vizsgált partszakaszon tehát minimális beavatkozást tervezett. A szakaszok között lehetne egyéb mérnökbiológiai módszert kialakítani, de az csak a jelenlegi élővilág bolygatásával történhetne. Ahogy azt az előző pontnál leírtuk, természetközeli alternatív megoldások kisebb vízfolyásoknál, kisebb méretű állóvizeknél valós, hosszú távú megoldást jelenthetnek. A balatoni vízmozgások és jégmozgások azonban nem teszik lehetővé, hogy a vizsgált területeken megfelelő (tartós, fenntartható, az adott beavatkozási szakasz üzemeltetőjének megfelelő) ilyen megoldás betervezését. A tervezési területen nem kívánatos a partvédő mű mögötti vizes élőhely kialakítása. Ezek a területek elsősorban turisták, pihenni vágyó emberek nyugalma szolgálgja. Ilyen jellegű Önkormányzati vagy üzemeltetői igény nem jelentkezett az egyeztetéseken. Sőt számtalan helyen még a kicsapó hullámok víz visszavezetését szolgáló kis méretű árkok jelenléte sem kívánatos, kifejezett elhagyását kérték! Azokon a szakaszokon, ahol meglévő kőszórás van, vagy védett fasor, esetleg jó állapotú, természetes partfal, csak a kőszórás megerősítésével, vagy egyáltalán nem avatkozunk be.

Észrevétel	Válasz
növényekkel beültetett vízi és vízenyős területek kialakításával).	

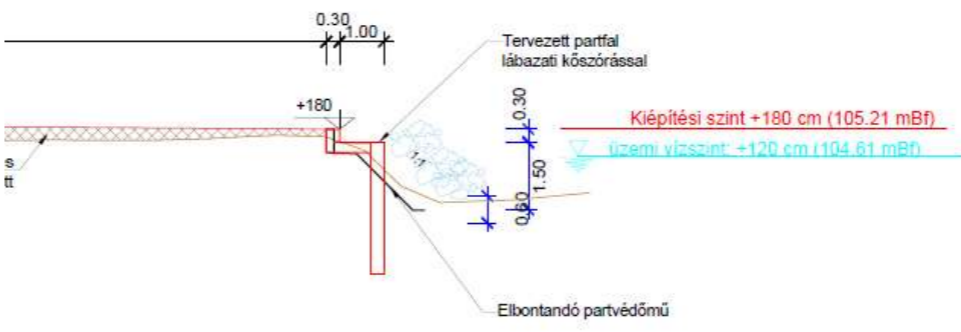
6	A 120 cm-es nyári időszakra vonatkozó szabályozott vízszint egyelőre 2023.11.23-ig van érvényben (eddig rendelkezik környezetvédelmi engedéllyel – Veszprém Megyei Kormányhivatal VE09Z/04872-127/2018). Jelen beruházással kapcsolatban az alábbiak miatt aggályosnak tartjuk, hogy a beruházás alapot szolgáltathat a 120 cm-es vízszint hosszabb távú fenntartására. Kutatások szerint több tényezővel együtt a megemelt vízszintnek szerepe lehet az újbóli időszakos „alga csúcsok” kialakulásában és a nádasállomány pusztulásában (amely szembe megy a Balaton Natura 2000-es kezelési tervében megfogalmazott irányelvekkel és célokkal). A megemelt vízszint különösen kedvezőtlen a nádasokra nézve, ha nem áll rendelkezésre sekélyebb vízű pufferzóna és azzal összeköttetésben lévő természetes partmenti szárazulat. A Balatoni partvonal beépítettségének köszönhetően ez a legtöbbször akadályba ütközik (részleteket ld. Veszprém Megyei Kormányhivatal VE09Z/04872-127/2018 határozat). Ezért a hosszabb távú fenntartást segítő beruházások előtt fontos vizsgálni a megemelt üzemi vízszintnek a tó élővilágára és az ökológiai folyamatokra gyakorolt hatását.	Nem tárgya jelen KHT-nak. A partvédő művek fejlesztése nem kizárólag a vízszintemelés miatt szükséges (avulás, stabilitás veszteség, balesetveszély.) Magasságuk már a 110 cm-es vízszintnek sem felelnek meg. A kiépítési szinteket a 30/2008 (XII.31.) KvVM rendelet 2. melléklete szabályozza. 3.2.2 Kiépítési szintek jogszabály alapján: A partvédőművek kiépítési magasságát a 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="3"></th> <th colspan="4">Legkisebb magasság (cm)</th> </tr> <tr> <th colspan="2">Végleges szabályozás</th> <th colspan="2">Ideiglenes szabályozás</th> </tr> <tr> <th>partvédőmű felső éle</th> <th>terepszint</th> <th>partvédőmű felső éle</th> <th>terepszint</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Balaton déli part</td> <td>190</td> <td>210</td> <td>170</td> <td>170</td> </tr> <tr> <td>Balaton északi part</td> <td>170</td> <td>190</td> <td>160</td> <td>160</td> </tr> </tbody> </table> A Balaton szabályozási vízszintje (+120 cm) alapján az Árvízi Kockázatkezelés Tervi felülvizsgálata során új elöntési térképeket készítettek, valamint hullámszám- és kilendülés vizsgálatokat végeztek. Az eredmények alapján meghatározták a javasolt kiépítési vízszinteket. A vonatkozó rendelet a minimális kiépítési szinteket tartalmazza, így az északi parton a biztonság javára eltértek a tervezés során a kiépítési szintekkel. Ott, a modellezés alapján javasolt szinteket alkalmazták.		Legkisebb magasság (cm)				Végleges szabályozás		Ideiglenes szabályozás		partvédőmű felső éle	terepszint	partvédőmű felső éle	terepszint	Balaton déli part	190	210	170	170	Balaton északi part	170	190	160	160
	Legkisebb magasság (cm)																								
	Végleges szabályozás			Ideiglenes szabályozás																					
	partvédőmű felső éle	terepszint	partvédőmű felső éle	terepszint																					
Balaton déli part	190	210	170	170																					
Balaton északi part	170	190	160	160																					
7.	A megemelt és a Balaton természetes vízjárásához képest igen szűk tartományban szabályozott vízszint nem kedvező az élővilág számára a természetes ökológiai folyamatok fenntartása szempontjából. Fontos lenne ezért mérlegelni olyan dinamikus vízszintszabályozási üzemmód kialakításának lehetőségeit, ami jobban figyelembe veszi az élővilág igényeit. Ennek alapozásához kiemelten szükség van ökológiai kutatásokra.	Egyetértünk a kutatásokra, ezen belül az ökológiai kutatásokra igen nagy szükség van, de azt a déli vasút megépítése óta el kell fogadnunk, hogy a Balaton már nemcsak a természeté, hanem emberi használatoké is. A dinamikus vízszintszabályozási üzemmód kialakításában éppen a Limnológiai Intézet és a hozzá hasonló a tóra vonatkozó nagy tapasztalatokkal rendelkező kutatóintézeteknek volna igen fontos szerepe. Éppen ezért sajnálatos, hogy az előző, 2018-ban a Balaton vízszintszabályozásának módosítására vonatkozó környezeti hatásvizsgálat kidolgozásában a Limnológiai Intézet nem tudott közreműködést vállalni. Jelen KHT tárgya azonban már nem az üzemi vízszint szabályozása, hanem a partvédőművek átépítése, rekonstrukciója. A dinamikus vízszintszabályozás lehetősége nem zárja ki a 120 cm-es üzemi vízszinteket sem, annak időtartamára lehet hatással.																							
8.	A Kis-Balatonon (amely a Balaton vízháztartása, vízminősége és ökológiai állapota szempontjából rendkívüli jelentőséggel bír) egy korábbi, mintegy 6 milliárd Ft-os beruházás hatására kedvező ökológiai folyamatok indultak el. A kísérleti jelleggel bevezetett, majd 2023-ig engedélyezett 120 cm-es szabályozott balatoni vízszint ezeket a folyamatokat a megfelelő vízkormányzás korlátozásával a visszajára fordította, oly módon, hogy megkezdődött számos élőhely degradációja (részleteket ld. Veszprém Megyei Kormányhivatal VE09Z/04872-127/2018 határozat). A magasabb vízszintet „konzerváló” beruházás így egy korábbihoz a rovására valósulna meg, jelezve az igényt alternatívák felkutatására.	Felhívjuk a figyelmet, hogy számos esetben a balesetveszélyes parti védművek a korábbi vízszintnek sem feleltek meg. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy a Balaton 120 cm-es szabályozási vízszintjét egy, az illetékes hatóság által jogszerűen meghozott, véglegessé vált határozat rögzít, ilyenként jelen beruházás szempontjából (és általában véve is) nem új állapotnak tekintendő.																							
9.	A fentiekkel összefüggésben fontos lenne azt is vizsgálni, hogy a hosszabb távon fenntartott 120 cm-es nyári időszakra vonatkozó szabályozott vízszint esetén mi történik azokkal a területekkel, amiket nem érint közvetlenül a jelen beavatkozás (180-190 km hosszú partszakasz). Ezeket a területeket hogyan lehet és kell védekezni a megemelt vízszint hatásai ellen?	A Megbízó Országos Vízügyi Főigazgatóság (mint azt már korábban is leírtuk a vélemények között) csak állami és önkormányzati területeken jogosult beavatkozásokra a vizek kártételének megakadályozása érdekében. Szeretnénk itt visszautalni a korábban részletezett jogszabályi előírásokra (Balatonakarattyá, 8. pont).																							
10.	A klímaváltozási scénáriók alapján a 120 cm-es nyári időszakra vonatkozó szabályozott vízszint feltehetően nem fogja megvédeni a Balatont az aszályos időszakok során, legalábbis a fürdőzés és egyéb rekreációs tevékenységek igényeit kielégítő mértékben. A modellezések alapján a 2000-2003-as évek aszályához hasonló események bekövetkezésének valószínűsége növekedni fog az elkövetkező évtizedekben. Érdemes ezért a nagy volumenű beruházások megkezdése előtt mérlegelni az alternatív javaslatként felmerülő egyéb terveket is a Balaton jövőbeni vízháztartását érintő problémák orvosolásához (pl. alternatív vízpótlási megoldások kidolgozása és ehhez környezeti hatástanulmányok készítése). Kiemelt figyelmet kellene fordítani emellett a természetes víz visszatartást javító intézkedések alkalmazására a vízgyűjtőn (pl. fásítással növelhető a visszatartott víz mennyisége és egyenletesebb a lefolyás).	Ugyan jelen KHT-nak nem tárgya a vízszint változás hatásait vizsgálni, megjegyezzük, hogy az alternatív vízpótlási megoldások lehetőségeit a 2002-2003-ban tapasztalt rendkívül alacsony vízállások után vizsgálták a Limnológiai Intézethez hasonló nagymúltú tudományos intézetek. És többek között arra megállapításra jutottak, hogy a vizsgált alternatívák többek között ökológiai veszélyek miatt sem vehetők számításba. (Somlyódy László: A balatoni vízpótlás szükségessége: tenni vagy nem tenni? 2003.)																							

RÉVFÜLÖP	
Polgári Kör - Dianovics Béla elnök	
1	A révfülöpi Polgári Kör bejegyzett civil egyesülete nevében Dianovics Béla elnök az alábbi javaslatot teszem a 0,000-0,110 szelvények között, a 1279-1 hrsz-ú közparki területen a vízkötődésű meredek partfal átépítését kőszórásos rézsús megoldásra nem támogatjuk. A 120 éve épült akár műemléknek is tekinthető partfal eredeti állapotában kellene felújítani. Ha a rézsús megoldást alkalmazzák elvész a kishajók kikötésének lehetősége, ami tulajdonképpen megépítése óta szolgálja a kikötés lehetőségét. Ez a terület Révfülöp leglátogatottabb turisztikai központja gyeper Natura 2000, területe, védett 4-A minősítésű nádassal. Esztétikai szempontból sem javasolt a módosítás. A másik területre a 1178-9 hrsz hotel előtti közterület sajnos anyag kezelés miatt inkább szemétdombra, mint balatonpartra hasonlít jelenleg a csupán a védmű felújítása nem oldja meg a jelenlegi

A 1279-1 hrsz.-ú területen a tervben partfal átépítés szerepel lábazati kőszórással, nem rézsús kialakítással. Magassági hiányos, állapota rendkívül rossz. A KHT műszaki táblázatban ez az alábbiak szerint jelenik meg:

->Kikötő és az attól keletre lévő közpark (hrsz: 1279/1)	105,21 mBf (+1,80 m)	130 m ² / 1800 m ²	0-20 cm	->kikötői partfal átépítése ->kőszórásos partvédelem helyreállítása, a szükséges mértékű háttöltéssel

Az 1. mellékletben a keresztshelvényen is látható, hogy itt nem rézsús a kialakítás.

	Észrevétel	Válasz
	állapotot, indokolatlan a lezárása és a terület jelenlegi állapota. Az önkormányzatnak lesz itt még tennivalója. Egyesületünk, amennyiben mód van rá ebben a témakörben révfülöpi viszonylatban ügyfélként bejelentkezne.	Partvédőmű átépítés Jellemző keresztmetszvény 0+000 - 0+110 Natura 2000 bejegyzés nincs a tulajdoni lapon, az a Balaton medrére vonatkozik. 4a minősítésű nádat nem érintjük. A 1178/9 hrsz.-ú területen műszakilag nem indokolt egyéb beavatkozás. A terület elhanyagolt állapotának felszámolása Önkormányzati feladat, ez a probléma, és annak megoldása nem képezi tárgyi részét.
RÉVFÜLÖP Tolnay- Knefely György M – Miklós Tamás		
1	Részletes helyszínrajz 3. Közpark (kikötőtől keletre)....: 0+000-0+110 szelvények (1279/1 hrsz. terület széle) között most egy sérült terméskő partfal van. A terv a függőleges partfal elbontását és rézsű partfal kialakítását tervezi, kőszórásos partvédelemmel. Javaslatunk: a Révfülöp központjában lévő, túrahajók alkalmi kikötésére eddig is lehetőséget nyújtó partfal helyreállítása, a jelenlegi, egyébként balesetveszélyes mű felújítása! A 3.3 és 4.3 tervek fentiek szerinti módosítását kérjük és javasoljuk.	A közpark kikötőtől keletre elnevezésű területen, ahogy azt az előző, a Révfülöp, Polgári Kör véleményénél bemutattuk a partfal kerül felújításra, nem rézsűs megoldás kerül alkalmazásra.
Szép Lajos Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal mb. megyei főépítész		
1.	A munkaanyagban nem vizsgálják az SMTTrT-t, nem is nevezik meg, holott a megyei egyedi övezeti érintettséget vizsgálni kellene.	A Somogy Megyei Területrendezési Terv térségi szerkezeti terve és megyei övezetei nem fedik le a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területét, melybe jelen KHT tárgyat képező települések tartoznak, ezért nem került említésre a megyei területrendezési terv. Az jogos felvetés, hogy a Somogy Megyei Közgyűlés Elnökének 6/2020.(III.16.) önkormányzati rendelete Somogy Megye Területrendezési Tervéről 1. § (2) bek. alapján egy egyedi megyei övezet érinti a vizsgált településeket, ez pedig a „naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete”. A jelen KHT tárgyat képező partvédőművek és mögöttes területek szempontjából azonban az övezet nem releváns (ugyanis a tervezett beavatkozások következtében az érintett területek jelenlegi használata nem változik), az övezetre vonatkozó szabályozás (említett megyei rendelet 8. §) naperőmű létesítéséről és a településrendezési eszközökben történő lehatárolásról rendelkezik, így nem látjuk indokát ezen övezet részletes vizsgálatának. A másik egyedi megyei övezet (vízerózióval veszélyeztetett terület övezete) már nem terjed ki a vizsgált településekre, mivel a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervének is része (vízerózióknak kitett terület övezet néven).
2.	A tóba kerülő hordalék mennyiségének csökkentése, különösen a tápláló vízfolyások hordalékmenyiségének mérséklése érdekében – habár ennek a tanulmánynak nem ez az elsődleges tárgya - javasolt a térségi, regionális szintű szervezetekkel egyeztetve ösztönözni olyan területhasználati módokat, amelyek csökkentik a talaj lemosódást, akár a villámárvizek eredményeként az eseti areális lemosást. Pl. erdőterületek növelésével, ültetvény telepítés, forgatás nélküli talajművelési módszerek, stb.	Az észrevétellel egyetértünk, de nem jelen KHT tárgya. A területfelhasználások keretrendszerét a vonatkozó terület-és településrendezési tervek határozzák meg, jelen KHT tárgyat képező beavatkozások területhasználat változással nem járnak. A KHT 2.6.2. fejezete felhívja a figyelmet egy kapcsolódó beavatkozásra, a „Balaton déli parti kisvízfolyások védképességének javítása” c. projektre, melynek egyik célja volt a hordalékterhelés csökkentése. (A déli vízfolyások mederrendezésére vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárást 2020. február 28-án a Somogy megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatala, a SO-04/TO/00109-55/2020 ügyiratszámú környezetvédelmi engedéllyel lezárta.)
3.	Térségi szinten, a vízgyűjtő területen található záportározók számának növelése elősegítheti a vízmegtartást.	Egyetértünk az észrevétellel, de jelen KHT szempontjából ez a megállapítás nem releváns. Jelen KHT feladata, hogy a tervezett partvédőmű átépítéseket, felújításokat, csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítését/átépítését, háttérterületek rendezését stb. környezeti szempontból értékelje.
4.	Az örökségvédelem esetében javasolható a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett adatbázis használata és/vagy összevetése a muemlekm.hu honlap tartalmával, mert vannak/lehetnek eltérések. Elérhetősége: https://oroksegvedelem.e-epites.hu/	Jelenleg a beavatkozásokkal sem műemlékek, sem helyi védelem alatt álló építmények nem érintettek közvetlenül.
5.	A 2.6.1. alfejezetben (57.o.) javasolom, hogy korrigálják a megfogalmazást: "A kotrás ténylegesen alkalmazásra kerülő technológiáját azonban a kivitelezést elnyerő vállalkozó fogja majd meghatározni." - A hozzáértő tervezőnek kell meghatározni a technológiát, és arra keresek kivitelezőt, és nem fordítva.	A 2.6.1. fejezet egy kapcsolódó beavatkozásról, a „Balaton vízminőségvédelmi és vízhasználati célú kotrásáról” szól, tehát nem jelen tervezés feladata. (A kivitelezőtől elvárt kotrási technológia pedig a tenderkiírásban fog meghatározásra kerülni hozzáértő tervező által.)
6.	A 126. o.-n nem jó a települések száma. 179 db addig volt, amíg Balatonakarattya nem vált le a 2014-es választások során Balatonkeneséről, azóta 180 db település képezi a BKÜ-t.	Köszönjük az észrevételt.

	Észrevétel	Válasz
Védegyelet Pálkövéért Természet- és Környezetvédelmi Egyesület		
1	I. A Védegyelet Pálkövéért Természet- és Környezetvédelmi Egyesület elnökségének képviseletében eljárva kérem a Balatonrendes, Kővágóórs/Pálköve település együttes Balaton-partjára elkészített tervek felülvizsgálatát és e vonatkozásban töröltessék a dokumentáció részét képező írásos táblázatból Balaton-part KHT. 8-as mellékletben feltöltés bejegyzést. Ez a pálkövei strandtól nyugatra levő I-III. osztályú nádasra vonatkozna, (0282/9 hrsz), ez azonban sem a műszaki tervlapon, sem a Google Earth területet bemutatóban nem szerepel, miután az ottani védett nádas feltöltését korábban A tervezési szakaszban korrigálták és elvetették. Előzetesen, a Védegyelet kérésére is, megvitatták és úgy törölték. (Hivatkozott részek: KHT 4-6. fejezet 194. és 198. oldalán, a 6. melléklet 36. oldalán, 7. melléklet 43.; 69.; 102.; 152. oldalán, az 5. melléklet 7. oldalán, mind említik a beavatkozási területek között a törlendő 0282/9 helyrajzi számot).	A tervezési folyamat részeként kikerült a 0282/9 hrsz. terület feltöltése a műszaki tervek közül, viszont a helyszíni vizsgálatok még erre a területre is kiterjedtek. Az említett részek minden esetben a vizsgálatok, felmérések eredményét tartalmazzák. A végleges tervben, a műszaki leírásban nem szerepel ez a hrsz. Megerősítjük - a Védegyelettel is egyetértésben -, hogy 0282/9 helyrajzi számot nem érinti a fejlesztés. Azonban a 8. sz. mellékletben nem az említett hrsz. érintettsége miatt szerepel a „feltöltés”, hanem az a Pálkövei strandon tervezett, partvédőmű háttérterület feltöltésére utal, ami mind a helyszínrajzon (lásd: „töltésrészsű kialakítása” felirat), mind a keresztszelvényen (lásd: „tervezett földfeltöltés, tereprendezés”) megjelenik. A 8. mellékletet ezért nem szükséges módosítani, ami összhangban van a KHT 2.4. fejezetében ismertetett műszaki beavatkozásokkal is („mögöttes terület feltöltése, 20 cm”).
2	II. A közreadott FELADATTERV hivatkozik az 1861/2016. (XII.27.) Korm.határozatra, s a Műszaki tartalom ismertetése keretében leírja, hogy a Balaton felső szabályozási szintjének 110 cm-ről 120 cm-re történő emelése miatt hajtanak végre változtatásokat, pl. a már kiépített partfalak megemelését, a természetes partszakaszok feltöltését kotrását, stb. A feladattal foglalkozókként tudhatják, hogy valójában a siófoki 0 ponthoz (mBf. 103,41) mért 100 cm volt a Balaton hivatalos vízszintje a Sió-csatorna megépítése óta. (+70-100 cm között szabályozva, a második világháborúig az Adria tengerhez viszonyították). A siófoki 0 pont +110 cm 1996-tól volt megállapított szintén kísérleti jelleggel, és 2019.-től ÖT ÉVRE, 2023. -IG KÍSÉRLETI JELLEGGEL ENGEDÉLYEZTEK 120 CM-T. Ennek a környezetvédelmi ideiglenes engedélynek a hatálya néhány év múlva lejár, s a tó vízminőségi állapota máris igazolta a tudományos ellenvetéseket a magasan feszített víz káros hatásáról. Erre műszaki beavatkozást, partfeltöltéseket tervezni és végrehajtani korai és káros.	A véleményező által kiemelt részt pontosítani szükséges. Mint azt a KHT bevezetőjében leírtuk a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (KDTVIZIG) a Balaton maximális vízszintjének 110 cm-ről 120 cm-re emelése első lépéseként 2014. június 18-án kezdeményezte a H/6375-3/2002-12 sz. vízjogi üzemeltetési engedély módosítását Szfvár-0450-0070/2014 ügyszámmon. A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (iktsz.: 35700/4203-6/2015, VKSZ C600/2061-10152) ez alapján határozatot hozott, melyben a Balaton vízszintszabályozására vonatkozó, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által H/6375-3/20002-12 számon kiadott érvényes üzemeltetési engedélyt módosította, a maximális vízszint emelését 2 év próbaüzem idejére engedélyezte. A vízszintemelés hivatalos próbaüzeme 2016 elején kezdődött. A próbaüzem időszaka alatt folyamatos monitorozás folyt, valamint elkészült a környezetvédelmi engedélyezési eljárás elindításához szükséges környezeti hatástanulmány, ami 2018. május 25-én benyújtásra került az illetékes Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala számára. A hatóság az eljárás lefolytatása után a környezetvédelmi engedélyt 2018. szeptember 7-én adta ki. A környezetvédelmi engedélyt figyelembe véve a Fejér megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági Osztálya 35700/9132-14/2018.ált. iktatószámú határozatában engedélyezte a Balaton vízszintszabályozása (Siófok leeresztőzsilip, hajózsilip és Balatonkiliti duzzasztó) vízjogi üzemeltetési engedélyének módosítását. A környezetvédelmi engedély tehát nem ideiglenes, ilyen jogi kategória nem létezik, a Balaton vízszintszabályozásának módosítása 2018. óta érvényes (nem ideiglenes és nem kísérleti jellegű) környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik. Azonban a vonatkozó kérelemre is tekintettel nem atipikus, hogy ezen engedélyeket meghatározott időre adják ki és lejártuk előtt környezetvédelmi felülvizsgálat alapján lehetséges az engedély meghosszabbítása. Ennek oka éppen az esetlegesen időközben megváltozott hatások figyelembevétele.
3	III. A partok megemelése, a mélyebben fekvő, sokszor a tó un. árterületének feltöltése ellentétben van a Balaton-part szabályozására meghozott un. TNM-rendeletek felülvizsgálatával, mivel az még nem fejeződött be, az új terv, illetve arra meghozandó kormányrendelet nem készült el. Így ütközések lehetnek, ami kerülendő. Egészében nem tartjuk időszerűnek e sokszázmillió „betonozást”, mert előbb el kell dönteni: a nagy hajóknak szánják a Balatont vagy meghagyják Közé-Európa legnagyobb édesvízi természetes sekély fürdőtavának.	Egyetértünk a véleményezővel, azonban a KHT készítésének időszakában csak a hatályos jogszabályokat, szabályozásokat tudtuk figyelembe venni. Jelen terv területfelhasználási változást nem idéz elő, mivel meglévő partvédőművek átépítését tartalmazza.